

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 117. szám
1940. május 26., vasárnap

Felolvasó-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Világnézetek és imperializmusok

Irtta: **Pethő Sándor**

Nyalkig benne vagyunk a totális háboruban. A múlt év szeptembere óta húzódó európai válságot mindkét részről kísérő propagandahadjárat már beigérte ezt a szörnyű szenzációt, de csak a belga és a holland mezőkön és a francia erődítmények vonalain folyó óriási hadműveletek mutatták be a clausewitz-i Vernichtungskrieg-nek a háromméretiségű hadakozás legmodernebb, legtudományosabb és egyben legvadabb módszereit és vívmányait. Az ember gyakran hallja emlegetni, hogy ennek a háborúnak pusztító és irtó, egész és teljes döntést érlelő természete és jellege a régi nemzetközi jogrend szabályait éppugy az imént lehanyagolt múlt muzeális emlékei közé temette, mint azt a keresztény és polgári műveltséget, amelynek naplementében mi, az idősebbek, még láthattuk egy tűnő világ királyi pompáját a lassu enyészet bibor és morbid ragyogásában. Mért kellett ennek a háborúnak ennyire egészé válnia, az élet minden parányára és szögletére kiterjedően teljessé, semmi eleven lét veszélyét ki nem hagyóvá, semmi lévőt és részt el nem mulasztóvá, szinte természetfölöttivé és emberentulj szörnyűséggé, egy olyan korszakban, amikor a legtöbbet irtak és szónokoltak az emberiségről és a társadalmi eszméről s amikor a legmagasztosabb igyekezetek fogtak össze a betegség orvoslása és a nyomor enyhítése érdekében? Azt mondják: azért, mert nemcsak a háboruviselés módszerei váltak többmértékűekké, hanem azok az ellentétek is, amelyek ezt az iszonyu konfliktust előidézték. Nemcsak nemzeti és hatalmi érdekek kalapálták ki a küzdő harc vonalakat, hanem a világnézeti ellentétek is.

Három magasműveltségű nép úgy érzi, hogy — mint Eden, a brit hadügyminiszter mondta — kicsiny a földgolyó két világnézet számára. A franciák, a németek és az angolok át vannak hatva annak a meggyőződésnek telítettségével, hogy nemcsak mint franciák, mint németek és mint angolok nem élhetnek meg egymás mellett békességben, hanem életrendszerük és létformájuk sem viselheti el a másiknak létformáját és életrendszerét. Nemcsak azért törnek egymásra, mert régi gazdasági és hatalmi ellentétek a nacionalizmus magas lázfokán egészen pszichotikusokká fajultak, hanem azért, mert az a világnézet, a melyet magukévá tettek vagy átörökölték, maga is imperialistává vált és összefehetlenné és türelmetlenné. A demokráciák azt hiszik, hogy nem élhetnek biztonságban a tekintélyi rendszerek társaságában. Ez utóbbiak nem kevésbé gondolkoznak úgy, hogy egész létük veszélyes és muló epizód lenne csupán, ha nem tudnák a maguk képére és hasonlatosságára átvurni azt a világot, amely titokban vagy nyíltan ellenük fenekeedik. Ha a múltban még lehetne látszott, hogy a demokratikus és zsarnokvilkos köztársaság a politikai érdek közös konzáért összeálljon a cárizmussal: ez a csupán vízszintes síkon mozgó politika ma szinte utópiának tűnik fel. Kibontakozott szemünk előtt a nyugati demokráciák nagy internacionáléja. Következőleg nem maradhatott el ennek természetes viszonzásául a tekintélyi rendszerek internacionáléja sem, amelynek kötő és kap-

csoló ereje nagyobb, mintsem azoké a reális érdekeké és régi hagyományoké, amelyek valamikor a szövetségi csoportosulásokat kialakították vagy fellazították.

A mai válság nemcsak külháború, hanem — mondhatni — polgárháború, sőt talán osztályharc is, de mindenesetre világnézeti konfliktus, akárcsak a kereszties hadjáratok vagy a reformáció és az ellenreformáció idejében. Nem az állam az öncél többé, hanem a rendszer, legyen az demokratikus vagy totális. A ragione di stato régi iskoláját fölvaltotta a ragione d'ideologia ösztönzése és világnézete. Madariaga, a nagy spanyol politikai író a polgárháborút és a világnézeti konfliktust bizonyos tekintetben eszményibb és mé-

lyebb hatású válságnak tartja, mint a nacionalista vagy imperialista háborút, mert érdekek és prédák helyett nagy emberi ideálkéért folytatja az emberi vért, ugymint a szabadságért, a jogért, a humanizmusért, az emberi javak igazságosabb elosztásáért vagy új értékrendszerek kialakításáért. Eppen azért, mert nem határcidensekre, nem presztizsszempontra és nem gazdasági zsákmányokra megy a játék, hanem egyetemesebb, eszményibb és értékállóbb javakra, amelyekben rettenetes fanatizmusok viaskodnak egymással: a háború nemcsak vízszintes, azaz hatalmi és területi, hanem társadalmi és világnézeti, azaz függőleges is, következésképpen mindenképpen totális.

Az emberek ilyen nagy korfordulónak szellemi fertőzében még nem jutottak el a bölcseségnek arra a fokára, hogy tulajdonképpen mindenki éppoly szabadságban élhetné a maga világnézeti életét, mint ahogy a nagy val-

A Vreme szerint

Olaszország közölte minimális feltételeit a szövetségeseikkel

Junius első napjaiban határoz Olaszország állásfoglalásáról Calais közelében folynak a harcok

Belgrád, (Rador.) A Vreme igen jól értesült helyről nyert közlés alapján jelenti, hogy Olaszország a következő hét pontban közölte a szövetségeseikkel azokat a követeléseket, amelyek ellenében hajlandó távolmaradni a háborútól:

1. Az Atlanti óceán és a Földközi-tengeri átjáró nemzetközivé tétele, katonai ellenőrzés alatt. Az ellenőrzésben résztvenne Spanyolország, Olaszország, Anglia és Franciaország. A Gibraltárt úgy kell átépíteni, hogy az ne legyen fegyver a birtokló állam kezében más államok ellen.
2. Málta katonai ellenőrzése és erődelnek átépítése. A sziget csak rendőri ellenőrzést gyakorolhat a Földközi-tengeren.
3. A Dodekanezos szigetek statútuma nem változhat meg.
4. A Szezei-csatorna kérdésének megoldása tekintetében az olaszok két megoldási lehetőséget terjesztettek elő. Az egyik szerint az igazgatóságban paritásos alapon helyet kell, hogy kapjanak az olaszok, másik szerint pedig a csatorna egyiptomi zónája nemzetközi ellenőrzés alá kell, hogy kerüljön.

5. A Földközi-tengeren tartható hadiflották tekintetében a Földközi-tengeri hatalmak paritásos alapon juthatnak szerephez. Az egyiknek sem lehet nagyobb hajóparkja a másiknál.

6. Franciaország egyezzen meg Djibuti tekintetében és a vasutvonalat a részvény-majoritással együtt adja át Olaszországnak.

7. A tuniszi és algériai olaszok életlehetőségeinek lényeges megjavítása.

Római politikai körök szerint ezeknek a minimálisnak mondott követeléseknek a teljesítése sürgős, mert mint Rómában tudják,

Olaszország Junius első napjaiban feltétlenül határoz végleges állásfoglalásáról.

Az „Olasz Korzika” mellett tüntettek Rómában

Róma, (Rador.) A Stefani-ügynökség jelenti: A Rómában élő korzikaiak nagyszámu csoportja pénteken fehér zászlókkal felvonult, hogy azokat Pasqual Paoli szobra előtt meghajtsák. Pasqual Paoli Korzikának Olaszországhoz való csatlakozása ügyében vívott felkelés alkalmával elesett. Giovaccini, a korzikai kulturális csoport elnöke éltette a Duceit és hangsúlyozta Korzika lakosságának olasz érzelmeit. Az egybegyűlt tömeg az olasz Korzika mellett tüntetett.

Egyiptom iószomszédi viszonyt tart fenn Olaszországgal

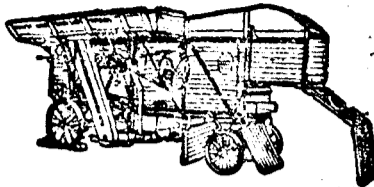
Kairo, (Rador.) A Stefani-ügynökség jelenti: Egyiptom miniszterelnöke kijelentette az újságírók előtt, hogy Egyiptom békében akar élni minden nemzettel. Az ország fegyverkezése kizárólag védelmi jellegű.

Az Olaszországgal való összeköttetés a barátságos és a jószomszédi viszonyon alapul. Egyiptom területén számos olasz közösségnek adott hazát. Az „uriember egyezmény”, amelyet két évvel ezelőtt Rómában kötöttek igazolja legjobban az Olaszország és Egyiptom között kialakult jó viszonyt.

A miniszterelnök ezután meglegedését fejezte ki afölött, hogy a baráti kapcsolatokat eddig semmi sem zavarta meg és reméli, hogy a jövőben sem fog változás beállni. A kormány elnök végül közölte, hogy

Egyiptomnak joga van hangját hallatni a háború befejezése után, amikor megvizsgálják azokat a kérdéseket, amelyek Egyiptom Földközi-tengeri érdekeit is felölelik.

A Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth Budapest

HSCS

„SUPERIOR“ típusú cséplőgépek 1939. évi munkája is beigazolta, hogy az alkalmazott technikai javítások és pedig: a rendkívül bőven méretezett rázó és szítafelületek, a dob alatti szab. törekros'ta, nagy dobátmérő, harmadik széltszűrő berendezés, automatikus szélszabályzó készülék, egyetlen mozdulattal beállítható dobkosár, szelelővel működő kalászemelő, háromrészes dobkosár, szegcselt ráma, újrendszerű kettős magfogó berendezés, minden várakozást felülmúló nagy teljesítményt és tökéletesen tiszta munkát eredményeztek. Nyersolaj-traktorok, valamint összes egyéb mezőgazdasági gépek a legtökéletesebb kivitelben kaphatók.

„CORVINUS“ Turnatorie de Fier si Fabrică de Masini din Cluj. S. A. Sectia Masini Agricole. — CLUJ. CALEA REGELE FERDINAND N. 62.

(A vezércikk folytatása)

láháboruk vérözöne után jutottak csak el ahhoz az idő és az értelem által kiformált megfontoláshoz, hogy a régi és az új hit hívelnek templomai megférhetnek egymás mellett jó szomszédságban is. Ez a fajta türelmesség azonban már majdnem egyértelmű az ellenfél igazságának fél-elismerésével, azaz a közönynek vagy a fölénynek azzal a fennkölt szkepticizmusával, amely az érett és a befejezett civilizációk szabad szellemének előjoga s amelynek magaskataira az emberiség mindig csak hullahegveken keresztül tud felemelkedni.

Renan egy egész életét áldozott az emberi történetek sivár viszontagságainak áttekintésére s végül ebben a megállapításban sűrítette össze élményeit: „La pauvre humanité est ainsi fait qu'elle optient le bien, qu'au prix du mal, la vérité qu'en traversant l'erreur“, vagyis a nyomorult emberiség úgy van megteremtve, hogy a jót sem érheti el, csak a rosszon át, az igazságot is a tévedéseken keresztül. A történelem csak a legkivételesebb esetekben mestere az életnek. Ellenkezőleg, az emberi nyomorúság ugyanazt a komédiát játssza le, csak hogy mindig új jelmezekkel, új színpalakkal és új szereplőkkel: cadem, sed aliter.

Ha a történelem tanulságai élményalkotó, eleven erőkké válnának az emberiségben, akkor tudomásul vennék azt is, hogy az új világot nem muszáj okvetlenül a régi világ üszkös romjairól megépíteni, mert vannak olyan konstruktív lehetőségek is, amelyek a régiek épen alkatrészeit csakány és a dinamit detonációja nélkül fel tudja használni egy újabb és esetleg jobb civilizáció anyagául.

Egyedül a kereszténység, de talán az is csak a galileai mezők idilljeiben és az ősi időkben, a vértanúk bárányi szelidségében jutott

el ahhoz a magatartáshoz, amely az emberiség legbölcsebb és legderűsebb szkeptikusainak csodálatraméltó sajátjává vált egy felhőtlen élet havas csucsain. Marcus Aurelius a Garam partján a legnagyobb elfogulatlansággal és nyugodt kíváncsisággal szemlélte a római limeseken túl hemzsegó marcoman hordákat, megsejdtívén bennük annak a latin-görög művelődésnek funerátorait, amelyet anyvira szeretett. Az ő tiszta és nemes bölcsesége tudta, hogy egy új civilizáció nem úgy röpül be a világba, mint a nyíl, hanem kinyó a talajból, mint a növény. Ezt a szemléleti magaslattól azonban csak néhány rendkívül ember érte el, azok is gyakran tele kétélvel, aggodalommal és szorongással s nem egyszer

Olasz miniszterek albániai látogatása

Tirana. (Rador.) Tegnap délelőtt Ciano, Bottai és Ricci miniszterek meglátogatták a Maria Pia de Savoya iskolát és az abban levő kiállítást. Ezt a kiállítást az albán közoktatásügyi miniszter rendezte. A miniszterek ezután megtekintették azt a helvet, ahol az új Tirana épül fel és mindenütt nagy ünneplésben részesítették őket. Ciano gróf rövid beszédben át-

adta a munkásoknak a Duce üdvözlését és közölte velük, hogy Mussolini rendkívül melegen érdeklődik életmódjukról és munkájukról.

Buenos-Aires. (Rador.) A Vulcania nevű olasz motoroshajó pénteken indult el Olaszország felé fedélzetén nagyszámu utassal és a raktárakat teljesen megtöltötték az áruk.

A bucaresti Timpul írja:

„A hadviselők megegyeztek, hogy tartózkodnak olyan intézkedésektől, amelyek a háborút a Dunára is kiterjeszthetnék“

Bucaresti. A Nemzetközi Dunabizottságnak ismeretes egyhangu határozatával, amelyet egyaránt szavaztak meg Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország megbízottjai, legutóbbi számában behatóan foglalko-

zik a bucaresti Timpul című napilap. Az újság többek között a következőket írja:

„Bármennyire paradoxként is hasson politikai szempontból, az európai Duna-bizottság határozata a valóságban úgy tűnik fel, mint a hadviselő felek megegyezése arra vonatkozólag, hogy tartózkodjanak minden olyan ténylekéstől, amely a háborút a Dunára is kiterjeszthetné. Egy ilyen egvez-

Fürdőruha

női gyapjú legdivatosabb. Fürdőnadrág, selyem női blúz, selyem és fűr férfi ingek divatsz. nekben a legolcsóbban

Bogyónál

Str. Eminescu 1. (Corso-mozi mellett)

A vénkisasszony kérése

Írta: F. de Baillehache

Szép nagy ház volt ez, gazdag bérlok számára épült, a földszinten óriási garázs volt a bérlok autói számára. De szemben veje a csendes uccában mintegy száz éve vén ház állt, gőzfűtés, garázs nélkül. Földszinjén egy szabó műhelye nyílt az uccára s a szabó egyúttal házmeszter is volt. A szép ház félemeletén gazdag agglagény lakott, akit nagyszámu cselédség szolgált. A vén ház első emeletén egy vénkisasszony, aki naphosszat lepkéket adott, ebből éledgett. Látni lehetett, amint növendékei sorra megjelentek nála és meleg nyári napokon, mikor nyitva hagyta abjakát, hallai lehetett, amint vékony gyerekhangok ismételtetik a számtant, fizikai szabályokat.

A vénkisasszony csunya volt és szegény, szintelen, formátlan ruhadarabokat viselt. Bourbon-orra volt és görbe háta. Michel Larodier, a gazdag agglagény jól ismerte látásból.

Egy este az inas meglepett arccal lépett be Michel Larodierhez:

— Uram, a szembenlévő házból az a vénkisasszony van itt és azonnal beszélni akar önnel.

Michel türelmetlen mozdulatot tett. Ki nem állhatta a nájánál szegényebb embereket, a csunya nőket és a betegeket. Mielőtt azonban visszautasíthatta volna, a vénkisasszony erélyes mozdulattal félrelépett az ajtóból az inast és belépett:

— Bocsásson meg, uram, hogy zavarom, — kezdte szijárd hangon — tudom, hogy magasállású

személyiségek nem szeretik a szegénységet. Larodier csodálkozva emelkedett fel és széket tolt vendégének:

— Asszonyom, miben lehetek szolgálatára?

— Arra akarom kérni, — folytatta a vénkisasszony — tegye nekem lehetővé, hogy ma este elutazzam Bordeauxba. Adjon nekem annyi pénzt, amelyből tejjik a vasúti jegyre oda-vissza.

— Szabad kérdezem, minek köszönhetem, hogy éppen hozzám fordul? — kérdezte Michel Larodier kejeletlenül és egyre jobban csodálkozva.

— Nem fordulhatok növendékemhez, mert nekik erről nem szabad tudniok. Senkinek se szabad erről tudnia a házban. Kinevetnének és nem akarom, hogy nevéssenek. Ajándékot kérek öntől, bár vissza fogom fizetni a pénzt. De meg akarom mutatni, hogy soha, többé az életemben nem fogom zavarani.

Larodier elkomorodott. A vénkisasszony módorában volt valami méltóság és biztonság, ami megzavarta. Tarcájából ezerfrankost vett elő:

— Ejég lesz ez az összeg? — kérdezte.

— Nem tudom, — felelt a kisasszony — nagyon régen nem utaztam. De ez nagyon sok pénz. Harmadik osztályon utazom még ma este. Ami a pénzből megmarad, azt visszaküldöm önnek.

Larodier azt hitte, hogy a vénkisasszony most el fog menni. De a vénkisasszony táskájába tette a pénzt és hirtelen újra beszélni kezdett:

— El akarom önnek mondani, miért akarok ma este Bordeauxba utazni. Nézzen rám, rom vagyok, a kor nevétségessé tett, szegény vagyok és jelenlételem. Mikor ön még meg se született, ti-

zennyolc éves voltam és Rómában laktam, ahol apám a francia nagykövetség nagyon magasrangú niszviselője volt. Marguerite királynő szivelt engem és gyakran megfordultam az udvarnál. Gazdagok voltunk és irigyeltek. Jegyben jártam egy kedves fiatalemberrel, akinek apja nagy hajógyáros volt. Aztán minden összeomlott. Ugylát-szik, apám valami meggondolatlanságot követett el, sohase tudtam meg, mit. Vissza kellett vonulnia, le kellett mondania és megölte magát. Anyám nem sokkal rá meghalt. Mindenünket el kellett adni. Jegyesem elűnt és soha többé nem írt nekem. Eladtuk anjoui és péricordi kastélyunkat, a kis pajotát a Monceau park mellett, a kocsiakat, a lovakat, mindent és azóta így tengetem az életemet leckék adásával. Negyven év mult el...

Szünetet tartott. Szeme lázasan csillogott. Larodier figyelmesen hallgatta. A vénkisasszony táskájából sürgönyt vett elő:

— Most pedig életem utolsó szerelmi tájkájára megyek. Egy órával ezelőtt ezt a sürgönyt kaptam. Olvassa el:

„Férjem hajdökklik stop látni akarja önt bocsánatot akar kérni stop sose hallottunk önről beszélni stop kérjük azonnal jöjjön Bordeaux 9 allée de Tourny stop irene fougard.“ — Fougard, a nagy hajógyáros Fougard ez?

— Igen, — mondta a vénkisasszony — ugye, megéri, hogy mennem kell, hiszen ő hív. Ugye, megéri, hogy kénytelen voltam önhöz fordulni? És kérem, bocsásson meg. Isten önne! — méltóság-teljesen köszönt és Michel Larodier tiszteltteljesen kikísérte.

mény, amely jóváhagyja azokat a rendszabályokat, amelyeket a román hatóságok a lelküsmerelességtől áthatottan fogantottak, valamint azok a jogok, melyek értelmében a Duna romániai részén kizárólag

a román állam fogantatosíthat rendőri intézkedéseket, megerősítik Románia semlegeségi helyzetét s teljesen összhangban vannak azzal a békepolitikával, amelyet a román kormány elhatározottsággal folytat.

Berlini hadijelentés:

„Bezárult a gyűrű a körülkerített szövetséges haderők körül”

Élénk tevékenységet fejtett ki a német léghaderő és Berlinből számos ellenséges hadihajó megsemmisítését, illetve megrongálását jelentik

Berlin. (Rador.) A vezéri főhadiszállás a következőket jelent: „Az a gyűrű, amely a belga hadsereget, valamint az első, a hetedik és a kilencedik francia hadsereg egy részét egyre inkább szorítja a brit expedíciós hadsereggel együtt, a pénteki napon szorosabbra zárult és végérvényesen becsukódott a gyűrű keleti része, azáltal, hogy Gent és Courtral városokat elfoglalták. Roubaix és Valenciennes között a német csapatok támadásokat intéztek az erődítmények ellen. A francia határon, a déli vidéken Valenciennes és Vimy között Doua város ellen északi és északnyugati irányban intéztek támadásokat. A Vimy közelében lévő masírlatokat elfoglalták. Boulogne városát elfoglaltuk, miután erős harcot vívtunk az ellenség szárazföldi és tengeri erőivel. Calais körülráztuk. A hadifoglyok száma óráról-óra emelkedik. Egyelőre a pontos számot nem lehet megállapítani, mintahogy nem becsülhető fel a kézrekerített értékes hadianyag sem. Német harci és vadászrepülőgépek Belgiumban és Északfranciaországban megtámadták felvonuló csapatokat, valamint légvédelmi tüzerűtegeket is. Ezek a támadások sikerrel jártak. A La Manche-csatorna partján lévő belga és francia kikötőkben a német repülők bombázták a rakpartokat, a fűtő és üzemanyag raktárakat, valamint a tüzéségi táborokat. A német repülők megsemmisítették, illetve megrongáltak egy torpedórombolót, valamint hét kereskedelmi hajót, összesen 20 ezer tonnatartalommal. Mint már előbb is jelentettük, a déli arcvonalon az ellenség több gyenge támadását visszaverték. Sedantól délre a német csapatok az elmúlt napok elkeseredett harcain után elfoglaltak egy fontos magaslatot és megtartották állásukat az ellenség ismételt elmentámadása ellenére. A Maubeuge környékén lefolyt harcokban Jordan ezredes, gyalogsági parancsnok, valamint Langenstrass főhadnagy, utásparancsnok kitűntek. A déli arcvonalon a repülők eredményesen bombázták a vasúti vonalakat, a repülőtereket, a felvonuló csapatokat és a páncélosztagokat. Norvégiában a narviki körzetben a tengerészeti pontok ellen folyt támadás. Mint már jelentettük, május 23-án két cirkáló súlyosan megrongáltunk úgyhogy azok elveszettnek tekinthetők. Egy repülőgép anyahajót felgújtottunk, egy cirkáló pedig éppen a közén találta az éret. Ezeknek kívül egy szállítóhajót és két gőzöst sülyesztettünk el. Azzal a céllal, hogy a Narvik-körzetben lévő csapatokat megerősítsük, hegyivadászok előőrnőkkel ereszkedtek le eb-

be a körzetbe. Az ellenség által elszenvedett repülőgép-vesztések száma a pénteki napon 48-ra emelkedett, 27 gépet a légi harcokban lőttek le és 14-et a léghárító tüzérség semmisített meg, míg a többiek a földön pusztultak el. Hét német repülőgép nem tért vissza.”

Berlin. (Rador.) A német jelentésekből kitérünk, hogy a német haderők a belgiumi háromszögbe zárt szövetséges alakulatokat három részre akarják szakítani. A loretói magaslatoknál győzedelmesedett német csapatoknak sikerült megészak felé áttörni és ebben az esetben a főcsapatokat kisebb egységekre foglalt bontani. Ezt a taktikát a németek már a lengyelországi harcokban is sikeresen alkalmazták.

Római jelentés szerint a Popolo di Roma azt írja, hogy a francia katonai körök már beletörődtek abba, hogy északon bekerített csapatok sorsa megpecsételődött. Weygand már csupán védelmi csatát tervez Páris előtt.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelent: A francia partokkal szemben a La Manche-csatornában a német légvédelmi ütegek elsüllyesztettek egy ellenséges torpedórombolót.

Nyári szandálcipő újdonságok nagy választékban érkeztek

MENCZER olpő-áruházába Metianu 4.

Győződjön meg kirakati olcsó áráiról

Elérték Calais külvárosait a németek

Róma. (Rador.) A Lavoro Fascista tudósítója jelenti, hogy a német csapatok által bekerített szövetséges haderő 23 hadosztályból, összesen tehát mintegy 500 ezer főből áll. A Tribuna berlini jelentése szerint feltehető, hogy a flandriai csata 3 hétig is eltart.

Róma. (Rador.) A Popolo di Roma Berlinből származó értesülése szerint erős német páncélos kötelékek pénteken este benyomultak Calais egyik külvárosába és azt elfoglalták. Az olasz lap jelentése szerint Boulogne körül törték kívül heves harcok dúlnak.

„A német módszerek elleni francia ellenállás napról-napra jobban megszilárdul.”

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség katonai munkatársa a szombat déli helyzetet a következőkben foglalja össze:

„A flandriai csata egyre nagyobb méretekben bontakozik ki. Ezen a vidéken a harcok rendkívül elkeseredettek, a csapatok elszántan küzdenek. Bár a német veszteségek — becslés szerint — egészen rendkívüliek, ezideig semmiféle változás nem történt a harctéren. A lehevesebb harcok Cambraitól északra és nyugatra dúlnak. Azok az újabb páncélos erők, amelyeket a németek a Picárdiában ültetett arcvonalra keresztül dobta harcra, Abbeville és Boulogne felé törtek előre, ahol a helyzet még mindig tisztázatlan. A jobb-szárnyon a németek fedezeti különítményeket küldtek Saint-Omer irányába, de a francia csapatok megállították a német motorizált egységeket. A Somme mentén a balpartnak a németektől való megtisztítása folyamatban van és francia részről többszáz németet fogtak el. Sedantól délre a Magas-Arragonneokban a német előrenyomulást megállították.”

A szombat délelőtt megjelent francia lapok hangsúlyozzák, hogy a német módszerek elleni ellenállás napról-napra jobban megszilárdul. A Petit Parisien rámutat arra, hogy ha az ellenségnek vannak is kitérőt céljai, a francia hadvezetőségnek szintén megvannak a pontos szándékai. Az elfoglalt vagy elvesztett terület nem mindegy, mert az ellenség gyengülésétől a megszerzett területeket mégis vissza kell, hogy adja.

Páris. (Rador.) A francia hivatalos harctéri jelentés a következő: A pénteki nap folyamán megerősítettük állásainkat a Somme mentén és ennek során számos német foglyot ejtettünk. Mára virradó éjszaka az arcvonal többi részén semmi említésre méltó esemény nem történt.

A Havas-ügynökség a harctéri helyzetről a következőket jelenti:

A flandriai csata egyre nagyobb méreteket ölt. A harcok rendkívül elkeseredettek voltak, de ennek ellenére ezeken a területeken nem történt semmi változás. A legelkeseredettebb volt az ütközet Cambrai körül. Ettől északra a németek páncélos osztagokkal törtek előre Boulogne felé.

Pénteken estig a francia csapatok tartották Boulognet, de reggel a német hivatalos jelentés közölte, hogy a várost a német csapatok foglalták el.

A Somme-folyó balpartján folytatódta a tiszogató

A Somme mentén javul a francia csapatok helyzete

London. (Rador.) Míg a belga és angol csapatok Weygand parancsára északon átcsoportosítást hajtottak végre, addig Északfranciaországban a front több szakaszán szép sikereket ért el a francia ellenállás. A francia ellentámadás Rethelnél különösen eredményes volt és itt sikerült elfoglalni néhány uralkodó pontot. A Somme mentén több rohammal sikerült a németeknek korábban elfoglalt és kiéptített támaszpontjait visszaszerezni és a helyzetet alaposan megjavítani. Se-

műveletek és ennek során sok német katona fogsgunkba esett. Sedannál a német támadásokat visszavertük. Északon az angol és belga csapatok visszavonuló hadmozdulatot hajtanak végre. Az ellenséges páncélosztagok folytatják átkelésüket az Arrasnál támadt résen és

a rendelkezésre álló utakon a tengerpart felé igyekeznek.

London. (Rador.) A Reuter-ügynökség berni tudósítójának jelentése szerint német hivatalos körök elismerik, hogy az angol birodalom elhatározó szerepet játszik a nyugati fronton. Ezek a körök azt hiszik, hogy a háború végleges eredménye a folyamatban lévő katonai hadműveletekől függ és ezért a német hadsereg harcavetette összes motorizált tartalékait. Az északi hadműveletek első fázisát képezik a német tervnek, amelynek

második része egyenes támadás Nagybritannia ellen.

Francia óvintézkedések az álhírek ellen

Páris. (Rador.) A Havas-iroda jelenti: A németek azon fáradoznak, hogy a hadszínterek mögötti lakosságot megfélemlítsék olyképpen, hogy röpiratokat szórnak szét, telefon és írásos rendelkezéseket írtatnak el a polgári lakossághoz francia parancsnokok, sőt gyakran Reynaud nevében is. A francia miniszterelnökség közlése szerint egyetlen rendelkezést sem adtak ki felhívások formájában a polgári lakosság részére és minden francia a leg nagyobb óvatossággal kell fogadja az olyan telefon rendelkezéseket, amelyek olyan személyektől származnak, akiknek személyazonosságga nem volt megállapítható.

Angol beülés a németek repülőgép veszteségeiről

London. (Rador.) A Reuter távirati iroda jelenti: Pénteken az angol repülőgépek heves harcokat vívtak Északfranciaországban. Arras és Boulogne környékén élénk tevékenységet fejtettek ki az angol légierőségek, amelyek a Rajna vidék ipari központjait is bombázták, továbbá bombákat dobtak Essen és Koblenz hadipari telepeire is. A harcok során 80 ellenséges gépet lőttek le az angol repülőgépek, míg 10 angol gép nem tért vissza támaszpontjára.

Az angol légügyi miniszterium hivatalosan jelenti: A légi haderő egységei eredményesen bombázták a Boulogne és Arras közötti német utánpótlási vonalakat, valamint a német gőpesített osztagokat és gyülekező helyeket.

Az angol jelentés megállapítja, hogy az elmúlt héten a német léghaderő 500 gépet veszített és a nyugati offenzíva megkezdése óta Belgiumban, Hollandiában és Franciaországban a németek repülőgép vesztesége meghaladja a 2000 repülőgépet.

dan környékén az elmúlt 24 órában nem ültak ki a harcok.

London. (Rador.) A légügyi miniszterium jelenti, hogy pénteken este ellenséges repülőgépek bombázták a Yorkshire grófságban lévő North Ridinget. Nyolc polgári személyt sérülésekkel kórházba kellett szállítani. A bombázás károkat okozott. Több bomba esett Észak Anglia földművelő vidékére, itt azonban áldozatok nincsenek.

URANIA: mind a vezet. Tel. 12-92. D. a. 11.30-kor matiné mérs. áratkal. 3, 5, 7.15, 9.30

AZ IDŐI SZEZON LEGSZÖBB ÉS LEGNAGYOBB SZINES MEGFILMJE

Oz, a csodák csodája

Judy Garland, a 17 éves énekesztár. — Kedvezményes jegyek érvénytelenek. — **Híradók!**

Gent elfoglalása

Berlin. (Rador.) A vezéri főhadiszállásról közlik a német véderő következő hivatalos jelentését:

A német csapatok tegnap benyomultak Gentbe.

Páris. (Rador.) A péntek esti harctéri jelentés a következőket tartalmazza: A napok óta tartó heves harcok különösen Cambrai és Arras környékén voltak hevesek és a német támadás utáni ellentámadásunk jelentős sikerrel végződött. A felderítő repülőgépek, vadász gépek és bombavetők is eredményesen működtek a német páncélos és motorizált különítmények, valamint az ellenséges tüzérség bombázásával.

London. (Rador.) A légügyi minisztérium jelentése szerint 11 angol repülőgép 11 Messerschmidt gépet lőtt le és súlyosan megrongált három más gépet. Az ellenség az elmúlt héten Franciaországban és Belgiumban legalább 500 repülőgépet vesztett. Ezzel a nyugati háború megindulása óta az elvesztett ellenséges repülőgépek száma több mint kétezeret tett ki.

Német cáfolat a hollandiai veszteséglistáról

Berlin. (Rador.) A holland kormány Londonban a németek ellen indított propaganda hadjárata során többek között azt állította, hogy a holland haderő 100 ezer halottat és sebesültet vesztett és hogy a Rotterdam elleni német támadások alkalmával 100 ezer polgári személy meghalt. Ezzel szemben német tájékozott helyről közlik, hogy ezek a számok a fantázia szüleményei, amennyiben a holland hadsereg halottainak száma 2000-nél többre nem tehető. Rotterdamban legfeljebb 400 ember halt meg, a sebesültek száma pedig 365.

Haakon norvég király köszönete

London. (Rador.) Haakon norvég király rádióüzenetet küldött a szövetséges és norvég csapatoknak és köszönetét fejezi ki a brit haderőknek a segítségért és csodálatát fejezi ki a Norvégiában küzdött francia és lengyel haderők vitézsége fölött.

Szabadon engedik a németek a norvég hadifoglyokat

Oslo. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Hitler rendeletére szabadonbocsájtják a norvég hadifoglyokat. Eddig már 10 ezer földművest és katonát engedtek szabadon, akik különleges feltételek mellett tették le a fegyvert. A szabadonbocsájtottak második csoportjának tagjai azok a tisztok és katonák, akik 35 évnél idősebbek. Szabadon fogják bocsátani azokat a hivatásos katonákat is, akik becsületességük miatt adják arra, hogy a további harcokban nem vesznek részt.

Kanadában is bevezették a 24 órás üzemi órát

Ottava. (Rador.) A kanadai hadfelszerelési üzemek máától kezdve 24 órán át dolgoznak megszakítás nélkül, vasárnap is. Ez az intézkedés hasonló az Angliában foganatosított ilyen természetű rendelethez.

A kanadai kormány légügyi minisztere különösen kijelentette, hogy értesítette a kormányt arról, miszerint a kanadai kormányhoz intézett kérdésben említett repülőgépek rendelkezésre állanak és nyomban elszállíthatók.

Ausztrália és Japán biztosították egymást Holland-India status quoja ügyében

Gambara. (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti: Ausztrália külügyminisztere közölte a parlamenttal, hogy Ausztrália és Japán kölcsönös biztosítékot adott arra vonatkozólag, hogy a háború nem befolyásolja a hollandindiai gyarmatok status quoját.

„Olaszország történelmi elhatározások küszöbén áll”

Róma. (Rador.) A Tribuna berlini híradás nyomán arról számol be, hogy Németországban nagy érdeklődéssel kísérik Olaszország

félreérthetetlen magatartását, de nagy figyelmet szenteltek Ciano gróf albániai látogatásának is. A jelekből arra következtetnek, hogy Olaszország történelmi elhatározások küszöbén áll és ezek Itáliát döntő tényezővé teszik a mostani helyzetben, melyből meg kell születnie az új Európának, annak az Európának, amelyet a fascizmus és a nemzeti szocializmus akar.

Egyes amerikai körök az angol flotta zálogra való lekötését javasolják

Newyork. (Rador.) Amerikában az utóbbi időben egyre jobban térnyer az angol hajóhad átvételének gondolata, amelyet Robertnek, a demokrata pártbizottság előtt tett javaslata részletesen körvonalazott. Eszerint Angliának hajóhadára amerikai jelzalogot kellene felvennie és a világháborús adósságok kisebb törlesztésének teljesítése után meg kell ígérnie, hogy hajóhadát átengedi Amerikának, ha utabban vállalt kötelezettségei, kellő időben nem teljesíti. Ennek ellenértéke fejében az Egyesült-Államok felfüggesztenék a Johnson-féle rendelkezést és nagyobb kölcsönt folytatnának.

Moszkvai vélemény:

„Az USA már nem tekinthető semleges államnak”

Moszkva. A Pravda jelenti Newyorkból: Az Egyesült-Államok magatartása az utolsó négy hét alatt alapvetően megváltozott. Az Egyesült-Államok magatartása nagyban hasonlít Olaszország álláspontjához. Newyorkban és Washingtonban azt hangoztatják, hogy az USA már nem tekinthető semleges államnak, hanem hadviselő félnek, amely azonban nem vesz részt a háborúban.

Közvetlen angol-szovjet tárgyalások kezdődnek Moszkvában?

Newyork. (Rador.) Hiteltérdei londoni jelentések arról számolnak be, hogy

mindinkább valószínűnek tartják komoly diplomáciai tárgyalások megindulását Anglia és Szovjetország között.

Maisky szovjetkövét állítólag közölte Halifax lord külügyminiszterrel Londonban, hogy Szovjetországban szívesen vennék, ha angol bizottság látogatna le Moszkvába. A tárgyalások sikere attól függ, hogy ki vezetné az angol tárgyalóbizottságot és ezzel kapcsolatban az oroszbarátságáról közismert Lloyd George neve van előtérben. Az amerikai sajtó

Roosevelt le akar számolni a „belső ellenséggel”

Washingtonból jelentik: Róbert Jackson, az Egyesült-Államok koronabírója kijelentette az újságírók előtt, hogy Roosevelt elnök rég készül arra, hogy leszámoljon a belső ellenséggel, az úgynevezett 5. hadosztályal. A hatóságok már meg is kezdték a nyomozást és az egyéb eljárást a belső rend ellenségeivel szemben.

Washington. (Rador.) Azok a meglepetések, amelyek az utóbbi időben nemzetközi viszonylatban előadódtak, szükségessé teszik a nemzet biztonságának megvédelmezésére hozott intézkedések megszigorítását — jelentette ki Roosevelt elnök a kongresszushoz intézett üzenetében és azt ígérte, hogy a bevándorlási és naturalizációs ügyeket a munkügyi minisztériumtól az igazságügyi minisztériumhoz teszi át. Ilyen módon — folytatta az elnöki üzenet — a kormánynak módjában áll majd, hogy gyors intézkedéseket foganatosítson a nem kívánatos idegen elemekkel szemben.

Newyork. (Rador.) A szövetségi rendőrség kiterjedt óvatossági intézkedéseket foganatosított a „Roosevelt elnök” óceánjáró őrzésére. Ez a hajó Irországba indul, ahonnan amerikai állampolgárok

— Amerikában a helyzet ugyanolyan — írja a Pravda — mint 1917-ben, közvetlenül az Egyesült-Államoknak a háborúba való belépése előtt. Amerika azonban felszerelten akar a háborúba lépni s ezért az erőteljes felszereléshez fogott. (Rador.)

London. (Rador.) A Times jelentése szerint Sir Stafford Cripps utazik Moszkvába, ha a szovjetkormány megbízatását elfogadja. Cripps az angol kormány nevében érdeklődik az angol-szovjet kereskedelmi egyezmény megkötéséről. Az angol megbízottat diplomáciai és gazdasági tanácsadók kísérik.

Washington. (Rador.) A szenátus igazságszolgálati bizottsága határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében minden Amerikában tartózkodó idegenről ujjlenyomatot készítenek és valamennyi idegen nyílvántartásba teszik kötelezővé.

Washington. (Rador.) A szenátus igazságszolgálati bizottsága határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében minden Amerikában tartózkodó idegenről ujjlenyomatot készítenek és valamennyi idegen nyílvántartásba teszik kötelezővé.

Felhatalmázták az amerikai kormányt a repülőgépek korlátlan építésére

Washington. (Rador.) Petter szenátor határozati javaslatot terjesztett a szenátus elé, amelynek értelmében Roosevelt elnököt felhatalmazták, hogy a szövetségeseknek adjon meg minden segítséget anélkül, hogy az Egyesült-Államok beavatkoznának a háborúba. A washingtoni képviselőház egyébként tegnap szavazta meg azt a törvényjavaslatot, amely Roosevelt védelmi programjának megfelelően felhatalmazást ad katonai repülőgépek korlátlan építésére. A törvényjavaslat 1182 millió dollárt irányoz elő katonai repülőgépek építésére.

(Folytatás a 6-ik oldalon)

CORSO

Hans Járay, Hansi Stork

A KIRCHFELDI PAP

Közreműködik a híres bécsi gyermekkórus és a Schubert schraml-quartet.

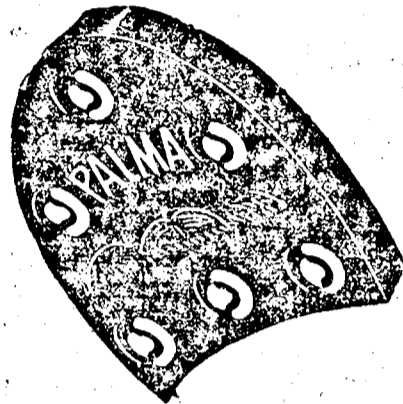
D. e. 11.30-kor Matiné helyárrakkal: „BALALAJKA” Eddy Nelson, Hajmássy Ilona

Takarékoskodj!

EZ A MAI NEHÉZ IDŐK PARANCSA:
CSAK AZT VÁSÁROLD,
AMI TARTÓSAK

PALMA

OLCSÓSÁGA DACÁRA A
RÉGI, KIPRÓBÁLT MINŐSÉG

Parragi György:

Pétain marsall utja Verduntól a francia belső frontig

Először történik meg a zivatáros francia történelemben, hogy a douce france-t fenyegető legnagyobb veszedelem idején a francia nép létét és jövőjét két zöldfrakkos akadémikus kezébe teszik le. Igaz, hogy a francia akadémiának ez a két halhatatlanya katoná: az egyik Pétain tábornagy, Franciaország marsallja, a másik Maxime Weygand tábornok, a franciák legnagyobb élő hadvezére.

Az egyik, a 84 éves Pétain mint helyettes miniszterelnök, Verdun egykori hős védője, most a francia belső front főparancsnoka, a Pétainnál 11 évvel fiatalabb Weygand pedig a összes francia harcterek főparancsnoka és egyben az egész haderő vezérkari főnöke. Rendkívüli események, rendkívüli veszélyes idők szülötték ezt a két pátriárka-kort megérett katonát Franciaország legfontosabb posztjaira.

„A verduni oroszlán”

Amikor 1929-ben meghalt Foch marsall, a világháború győztes antant-hadvezére, a francia akadémiában megüresedett helyét Weygand tábornokkal, Foch legbensőbb munkatársával, vezérkari főnökével és győzelmeinek részesével akarták betölteni. Weygand megválasztása azért is indokolt volt, mert

valósággal alteregója volt Foch-nak, aki nem egyszer jelentette ki életében „Weygand c'est moi” (Weygand én vagyok); nagyon sokszor, mikor valami kérdéssel fordultak hozzá, így válaszolt: „Demandez à Weygand c'est la même chose”. (Kérdezzék meg Weygand-t, ez ugyanaz.)

Ennek ellenére Weygand, aki feleszülletett lelkij finomsága, a francia huszárezredében ott nos, lovagias szelleme miatt szívesebben dolgozott a nagyszívűséggel szembeállított rivaldafénytől távol, udvariasan

visszautasította az akadémia meghívását és felhívta Pétain marsallra a figyelmet, aki szerinte inkább méltó arra, hogy bevonuljon a 40 halhatatlan közé.

Pétain így kapta meg hivatalosan is a „halhatatlan” címet, amelyet a francia történelem világháborús teljesítményeiért amugyis megadott volna neki. A francia közvélemény előtt ugyanis Pétain volt a legnépszerűbb világháborús hadvezér, nemcsak katonai, de elsősorban emberi tulajdonságai miatt.

A világháború kitörése Pétaint mint nyugállományú ezredes érte. Csapatái élén csakhamar többszörösen kiűntette magát, úgy, hogy 1915-ben már hadseregpáncsnok. Katonai erényei azonban Verdun védelmének váltak közismertté.

Falkenhavn német hadsereg-főparancsnok 1916. elején mindenáron győzelmes döntést akart kiteroszakolni a nyugati harctéren, hogy végre „elfujják a francia arcvonalat.” A főtámadást Verdun ellen tervezte.

Joffre-nak, az akkori francia fővezérnek sejtelve sem volt Falkenhavn offenzívájának tervéről, nem hitt benne, ő maga is offenzívát tervezett a németek ellen. Annvíra nem bizott német támadásban, hogy Verdun alól állandóan újabb és újabb csapatokat vont el.

A Verdun elleni német offenzívát 1916. február 13-ára tervezték, de közben hatalmas esőzések következtek be és ez megmentette a franciákat, akiknek az utolsó pillanatban sikerült két hadtestet Verdun segítségére küldeni. A német offenzíva pár nap múlva hatalmas erővel megindult és

a verduni várrendszer legfontosabb erődjé, a világháborúban oly sokat emlegetett Douaumont csakhamar a németek kezére került.

Joffre valami csodálatos csökönyösséggel még mindig azt hitte, hogy a németek a Verdun elleni támadásukkal álcázni akarják offenzívájuk igazi helyét, amelyet Franciaország más helyén várt.

Verdun védelmét Pétain tábornokra bízta a francia kormány. Pétain a vár védelmével szerzett voltaképpen legendás hírnevet. A német erő a hatalmas kaliberű német ágyúk szüntelen rohamával szemben megállta helyét.

A verduni pokol nem költői allegória, hanem a legkegyetlenebb, a legvéresebb valóság volt. A hadvezetőségben felülkerekedett az a nézet, hogy Verdun fel kell adni, előbb-utóbb ugyanis a németek kezébe jut, az ellenállás csak felesleges várontásba kerül. Pétain ekkor mondta azóta híressé vált és sokszor idézett mondatát:

— Ils ne passeront pas! (Nem fognak Verdunba jutni.)

Jóslata bevált. Nemcsak tartotta a várat, de az ostrom nyolcadik hónapjában, 1916. október 24-én visszafoglalta Douaumont erődjét.

Pétain megmenti Franciaországot az összeomlástól

Ennek a közhangulatnak a hatása alatt egyre súlyosabb kritikában részesítették Joffre halogató, sikertelen hadvezetését. A közvélemény hangulata átragadt a kormányra is. Ezért

Nyári cipő és szandál

ujdonságok nagy választékban

Apponyi Testvérek

cipő- és uridivatáruházában

1916. decemberében Joffre-t fellel buktatták: kinevezték „az összes francia haderők parancsnokává” azonban az északfranciaországi hadműveletek aktív vezetésétől elűtötték azáltal, hogy Nivelle tábornok parancsnoksága alá helyezték az északi és északkeleti hadsereget.

Hogyan állította helyre Pétain a rendet

Pétain szándékosan került minden offenzív hadműveletet főparancsnoki működése alatt. Az volt a véleménye, hogy a francia hadsereget oly veresétség érte, hogy 1918. július előtt nem kezdheti meg nagy ellenoffenzíváját a németek ellen. Óvatosságát indokolta tették az 1917. február 1-én proklamált korlátlan német tengeralatti járó-háborúnak a szövetségesekre nézve döbbenetes eredményei.

A német tengeralattjárók által elsüllyesztett antant-hajótér közel havi egymillió tonnára emelkedett. Ha Anglia közben nem találja ki az U-bootok ellen a convoy-rendszert, Angliát — mint Lloyd George is bevallja — előbb-utóbb a kiéhezetés veszélye fenyegette volna. De nagy károkat okoztak a tengeralattjárók nemcsak az élelmiszer- és kőolaj-utakban, de az olajszállító tankhajókban is, úgyhogy Clemenceau kétségbeesett hangú kábelt küldött Wilsonnak és olajat kért, mert a szövetséges hadseregnek már csak 18 nap olajraktára volt.

„Une goutte d'esseece vaut une goutte de

FORUM FILMSZÍNHÁZ.
TELEFONSZÁM 20-10

A jókedv és humor
diadala!

MA 5, 7.15, 9.30 órákor.
11.80 és 3 órákor matiné, olcsó helyekkel

13 szék

Ez a Hans Moser és Heinz Rühmann-film a világ klasszis filmje! Heinz Rühmann és Hans Moser voltak és maradnak a világ legjobb filmkomikusai. Jól mulatni és kellemesen szórakozni csak ennél a filmnél lehet! Itt mindenki nevet és kacag. Ul Fox-Journal a legújabb eseményekkel!

PREDEAL

nap, levegő, egészség

VILA CARMEN

a legmodernebbül berendezve. Vendéglő, penzió

Joffre-t pedig a III. francia köztársaság első marsalljának címével kárpóolták.

Nivelle azután majdnem katasztrófába vitté Franciaországot.

Pétain, a verduni sikerek által felkeltett „offensive á l'outrance” jelszó hatása alatt offenzíva tervet dolgozott ki Nivelle. Noha Pétain ellenért, 1917. április 16-án indult meg ez a szerecsületlenül végződött offenzíva, amelyet „chamagnei offenzíva” néven ismernek.

Nivelle megfélelő tüzérségi előkészítés után megrohmozta a német állásokat. Az eredmény: 120.000 főnyi veszteség és alig pár méteres térnyerés.

Vörös zászlók, az internacionálé, a háború elleni tüntetések, amelyekben asszonyok is résztvettek, féktelen bolsevik agitáció, azonnali béke megkötésének követelése, sztájkok és a katonai parancsnokságok utasításának nyílt megtagadása jellemzik a helyzetet.

Ebben a halálosan veszedelmes időszakban, amelyben csak hajszálon mult Franciaország teljes katonai és társadalmi összeomlása, az 1871-es francia commune megismétlődése.

Pétain tábornok volt az, aki megmentette a helyzetet.

Nivelle megbukott, mint főparancsnok és parlamenti vizsgálat indult ellene az offenzíva vereség miatt. 1917. április 28-án Pétaint nevezték ki vezérkari főnökké, majd május 11-én ő lesz a francia haderő főparancsnoka. Első teendője volt, visszaállítani a fegyelmet. E célból javasolja a kormánynak, hogy perzselje fel azokat a belső fertőző forrásokat, ahonnan a forradalmi propaganda kiindul. Megbukik Malvy, a baloldali belügyminiszter, akire Clemenceau rábírt, hogy állami pénzzel támogatta a Bonnet Rouge (Vörös sipka) című forradalmi lapot. Ugyanakkor minden energiájával a hadsereg forradalmi szellemének sterilizálására törekszik. E célból azonban nem a „kötél és golyó” eszközt veszi igénybe, hanem a katonaság jogos elégedetlenségének okait igyekszik megszüntetni. Játékát az élelmezést, drákói szigorral bünteti a felsőbbeségek visszaéléseit, embertelen bánásmódját, a szabadságolások terén igazságos elbánást rendel el, fáradhatatlanul végigfigyelteti a frontkatonákat, buzdító beszédeket intéz hozzájuk, a haza szent érdekeit vázolja előttük, hivatkozik a francia hadsereg nagy tradícióira, a német győzelem várható következményeire.

sangue.” (Egy csepp olaj felér egy csepp vérrel.) Ezt sürgőnvözte Clemenceau.

Pétain nem akart offenzívát kezdeni mindaddig, amíg a francia hadsereg nem pótolja vereséteségeit, amíg elég amerikai katonát nem dobhatnak az offenzívába.

Pétain-nél ugyanis egy hadvezér sem takarékoskodott jobban az emberi vérről.

Később, 1918-ban Pétain is megkapta a marsall címét. Joffre, Foch és Liautev marsallok halála óta ő ma Franciaország egyetlen marsallja.

1925-ben ő végezt Abd el Krim lázadóival.

De nemcsak, mint katoná, mint polgár is mindig rendelkezésére állt hazájának: 1934. tavaszán a Doumergue-kormányban hadügyi tárcát vállalt, ugyanennek az évnek az őszén a francia közvélemény széles rétegei követelik, bízzák a kormány vezetését Pétainre, hogy

végre rendet teremtsen egy a belpolitikai panamák, mint a polgárháborúszerű méreteket öltő belpolitikai válság frontján.

A spanyol polgárháború befejezése és Fran-

Magyar nyelven is tárgyalhatnak a választott bíróságok

— állapította meg a kolozsvári törvényszék elvi jelentőségű döntésében

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári törvényszék harmadik tanácsa érdekes és fontos elvi jelentőségű döntést hozott. A tanács döntésében kimondta, hogy a választott bíróságok előtt lehet magyar nyelven is tárgyalni és igényelni azt, hogy a bíróság elnöke a magyar nyelvet is tökéletesen bírja. Az elvi jelentőségű döntést a következő ügygel kapcsolatban mondták ki:

Traian Giurgiu dr. a választott bíróság előtt Dázkál Rudolfot és nejét képviselte a Moskovits és társa cég ellen. Giurgiu dr. a választott bíróság előtt más elnök kiküldését kérte azzal az indoklással, hogy a bíróság elnöke nem tud jól magyarul és így nem kísérheti kellő figyelemmel a magyar nyelven is elhangzott kijelentéseket. Az indítványt elutasították. Az elutasított Dázkál Rudolf és felesége erre a törvényszékhez fordult és jog-

orvoslatot kért. A törvényszék harmadik tanácsa pedig az elmúlt nap kimondta, hogy a választott bíróság magyarul is tárgyalhat és a választott bíróság előtt szereplő felek bármelvikre kérheti olyan elnök kiküldését, aki a magyar nyelvet is bírja.

Ezentúl a szegény ember is lehet háztulajdonos

Ujabbban Magyarországon szokás lett, hogy sok újítást és kezdeményezést az írók vállaltak. Zilahy ajánlotta a Kitünők Iskoláját — már csinálják. Móricz Zsigmond ajánlott népfőiskolát — már hozzákezdtek a megvalósításához. De még dől éppen Móricz egyebet is akar. Ő abból indul ki, hogy nagyon sok magyar találmány nemcsak arra jó, hogy abból sok devizát csináljanak, hanem arra is, hogy vele a népen közvetlenül segítsenek s ezért ezeket a találmányokat, megvalósításukkal közkinccsé kell tenni.

Móricz Zsigmond jelkes szavakkal így magyarázta ezt meg a sorok írójának:

— Pécsen egy mérnök, Sándornak hívják, feltalált egy újfajta téglát, amit bárki igen könnyen, nagymennyiségben, nagyon olcsón, minden különösebb anyagi befektetés nélkül előállíthat. Korszakalkotó találmány ez a szegény nép számára! Tulajdonképpen ennek az újfajta téglátégetésének a formáját eredetében nagyon régi magyar népi találmánynak tartom. Szatmármegyében, a szamosmenti falvakban, már gyermekkoromban készítettem téglát, úgy hogy a sárga téglák közé töltem faszénrel, hogy az öcsém, Móricz Károly, amikor Erdélyben volt, már nagy tömegben égetett téglát körkemence nélkül. Sándor mérnök találmánya annyiban új, hogy ő a sárba szemet kever s nemcsak üveges égeti át a téglát, hanem azt porózusabbá is teszi.

Istápolok egy magyar farmert, aki öt éve kísérletezik a kapált búzával és a takarmánvtermesztéssel. Oriási eredményeket ért el! A kapált buza tízszer annyi termést hozott, mint a szórt buza, takarmányban pedig holdanként 800—1000 mázsát eredményezett. És természetesen ez a farmer amerikai mogorót is a magyar földön s ami még fontosabb: gyapotot. Tudvalevő, hogy nálunk a föld csak minden nyolc évben hoz gyapotot, de az én farmerem ezt a csodát minden évben megismétli.

A világhírű festék

Legutóbb József Ferenc főherceg, aki maga is európai hírvilágító, megalapította a Magyar Feltalálók Országos Szövetségét. Ennek az intézménynek a hivatása évtizedek súlyos mulasztásait helyrehozni, azaz a kallódó magyar zseniknek a hód alá nyúlni, a magyar találmányok ereinek értékesítését elősegíteni. Dr. Frankó István ügyvezető igazgató, aki maga is neves feltalálók és Rózsa Sándor Lajos igazgató (akinek különleges érdemei vannak e sokra hivatott intézmény életrehívásában) a legújabb magyar találmányokról a következőket mondta:

— Korszakalkotónak tartjuk a növényhus feltalálását, ami ismert, használt, konyhakerti növényekből készült. Kalóriaértéke 3700, tehát háromszor akkora, mint a sovány marhahúsé. Fehérjetartalma 22,3 százalék. Olyan izletesen állítja elő, hogy számos hústelt, előtelt, levest, stb.-t pótol. Tehát készíthető belőle például rakott káposzta és burgonya, crokette, naturszelet, töltött káposzta, töltött paprika, hurka, stb. Egy adag előállításához 2 leibe kerül! Egy előkelő budapesti szanatórium 150 félé recent alapján már használja. Érdekes megemlíteni, hogy a növényhus egy olyan ember találmánya (Nagy István, tisztviselő), aki hónapokon keresztül állás nélkül nyomorogva növényekből táplálkozott s a kényszerítő körülmények hatása alatt hajtott végre sikeres kísérleteit.

Nagy jelentősége van a gumiélethosszabbító magyar találmánynak. Anglia, Franciaország, sőt Amerika is versengenek érte. A találmány anyagát egy folyadék képezi, mellyel, ha bekentjük a gumit, megakadályozhatjuk a kén-kristályoso-

dását s ezzel az ötven százaléki elhasznált gumit regenerálhatjuk s általában a gumi, például az autógumi életét néhánypengős költséggel ketszeresére hosszabbíthatjuk meg.

József Ferenc főhercegnek egyik rendkívüli értékű találmánya az olcsó világító-festék, de még ennél is jelentőségesebbnek tartjuk a keményüveg találmányát. József főherceg kísérleteiben már ott tart, hogy roppant keményüveg üveget halatlanul olcsó áron tud előállítani.

Frankó István dr. találta fel az első rádiószorgót, a csernofont, a rádióhegedűt és a rádiómandolint és az elektromos hangszereket. Most készült el egy olyan újfajta író-számoló gép modeljével, amely automatikusan rubrikáz és percek alatt ezer és ezer tétellel végez számfejtést.

Végül nem érdektelen nyilvánosságra hozni azt a tényt sem, hogy a műbenzint nem a németek, hanem Varga József dr. jelenlegi magyar iparügyi miniszter találta fel, mégpedig a legelőcsőbb eljárással.

Kajotai Gábor

Nyári ruhákat, kabátokat fest, tisztít

KNAPP

modernül berendezett vállalkozás.

Str. Bratianu 2-4 sz. (Minorita palo a, Episcopul Radu 10 szám.)

Új feltalálók — új találmányok

Itt a két leies eléd. — Megtízszerezett luzatermés. — A hosszúéletű gumi

Az alkotó géniust, amikor lelkében fellobban az isteni szikra, agyában megtermékenyül az alkotó gondolat, amikor feltaláló lesz, egy belső erő idegenbe hajtja, távolúzi szülőföldjétől. Egész legendák szövéddé azokról a magyar zsenikről, akiknek mesésbe illő kincseket érő találmányait otthon nem tudták értékesíteni. Talán képtelenedik valaki és azt hiszi, hogy ez az alkotó magyar géniusz valóban csak legenda lett volna? De vajon tudja-e az, aki a magyar géniuszok azt a valóságát kétségbevonja, hogy Bánky Donát találta fel a vizturbinát és a benzinturbot, hogy a temesvári származású Bláthy Ottó Titusz Zepernovszky és Déry (a Ganz későbbi alapító) találták fel a transzformátort, Kandó Kálmán a villamos vasutat, a háromfázisú vasúti rendszert, Virágh József és Pollák Antal a gyorstávíró, Zsigmondy Richard az ultramikroszkópot, Pusztás Tivadár a világ első telefon központját (Budapestben)?! És tudja-e mindenki, hogy az itt felsorolt géniuszok közül sajnos kevés akadt, aki magyar földön értékesítette találmányát.

A távbalítás magyar kulisszatitka

A minap Mihály Dénessel, a távbalító készülék feltalálójával találkoztam. Amerikából jött haza néhány napra, meglátogatni az édesanyját. Befészeltük magunkat egy józsefvárosi kávéházba, pontosan oda, ahol ezelőtt tizenhat évvel adta nekem az első interjú a világ első televíziós készülékéről. Mihály akkor már a Telefongyár főmérnöke volt. 562 szabadalom boldog tulajdonosa.

közöttük a gázmotoré, amit most vásárolt meg az Amerikai Egyesült-Államok, hogy repülőgépeknek gyorsaságát óránkénti ezer kilométeres sebességre fokozza.

De engem, abban az időben csak a televízió kérdése érdekelt. Mihály, aki akkor már tizenegyedik éve foglalkozott ennek a magyar találmánynak a tökéletesítésével, azt mondta nekem, hogy még két évre van szüksége és a magyaroké lesz az első tökéletes televíziós patent. De nem így lett. A Telefongyár kiszámította azt, hogy a két esztendő alatt Mihály kísérleteire tízenhétmillió aranykoronát kell költenie, ennyi pénz pedig nincsen. A németek megszámolták a dolgot.

— Adjátok át nekünk Mihályt, ti nem költötek erre és így nem csináljátok meg a Telehort!

— írta a berlini AEG a Telefongyárnak. Megállapodtak így lett Mihály az AEG tanácsadó főmérnöke és ő irányította a német televíziós kísérleteket. Jelen voltam Londonban, amikor csatlátra kelt Bairddel, az angol televizionistával, akit tolvajnak és szélhámosnak tartott s azt állította, hogy amit tud, azt is tőle vette. De Baird mellett állt Anglia s százezer fontokkal táplálta kísérleteit. A versengés vége Németország és Anglia, helyesebben Mihály és Baird között az lett, hogy mind a kettő megcsinálták a telehort, Amerika csinálta meg a legtökéletesebben. Az önértékünk

ARADI KOZLONY

Arad, Biv. Reg. Maria No. 19.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Biv. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Éves díj 840 l. Negyedéves 210 l. Helyi előfizetés 420 l. Egy napos 70 l.

Cocktail

Ita; Harsányi Zolt

Kedves olvasóim! Gyakran megkérdezik tőlem, hogy cocktailre hívjak. Régimódi ember vagyok...

A cocktail amerikai szokás. Aki ott jár és némi fogalmat szerzett az amerikai társasági élet...

Mi még itt nem tartunk. És nem is antialkoholista gondolat ébredt szőke hajjal és szőke ruhával...

Azt mondhatná valaki, hogy nem kötelező az ivás, el lehet menni a cocktail-adó házba...

Még más kifogásom is van a cocktail ellen. Meglátásom amerikai eredetű, hogy nélküli a lényeg...

De hát teljesen hiába beszéltek a cocktail dívat és dívatot még soha nem állított meg senki...

Annymáé például hogy sajátmagamat sem tudom megvalósítani. Legutóbb Aladárnak volt cocktail...

De utóbbra én nevetek. Mert a cocktail csak dívat. És még élni fogok mikor ő már meghalt...

MINISZTERTANÁCS BUCURESTIBEN. Bucuresti. A kormány tegnap este Tatarescu Gheorghe miniszterelnök elnökletével minisztertanácsot tartott...

ZÜRICH TÖZSZEZÁRLAT: Páris 812 és fél, London 14.35, Newyork 446, Milánó 22.50, Berlijn 178.75, Szófia 550, Belgrád 10, Bucaresti 2.37.

A LEGFÖBB KÖZIGAZGATÁSI TANÁCS TAGJAI. Bucuresti. Ghelmegeanu belügyminiszter aláírás végett Úfelsége elé terjesztette a legfőbb közigazgatási tanács tagjainak kinevezéséről szóló dekretumot...

Junius 2: Iskolanap

Erdély más városában nagy sikerrel rendeztek iskolanapokat és ezeken példaként felhívjuk az aradi Római Katolikus Egyházközség Junius 2-án a CAA sporttelepén, iskolai fenntartására iskolanapot rendez, amely iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik.

Réggel felvonulással kezdődik az ünnepség, amelyen a következő iskolák vesznek részt: katolikus magyar óvoda, zárda leányelemi és leányzsinagógium növendékek, valamint a kat. elemi iskolák, kat. gimnázium és a tanonciskola tanulói.

A sporttelepi műsort a katolikusok tábori műsorja majd a református, lutheránus és unitárius tanulóik részére megartandó istentisztelet vezeti be és ezután kerül sor a tanulók torna- és énekmegmutatójára, amelyet ebédzsünet szakít meg.

A rendezés egyházközségnek hathatós támogatást nyújtanak a katolikus, református és lutheránus hitbuzgalmi és társadalmi költségvetésük, amelyek hídeget tartanak, felelősköve és együttműködésükre vállalkoztak. A tanulók szűlei vállalkoztak arra, hogy gulyást főzzenek, mézeskalácsot, virsli és hűtő-sátrakat állítanak fel. A szülők természetesen hozzájárulással teszik lehetővé a gyermekek első megvendéglátését, és így a katolikus iskolák száz növendéke ingyen, a többi gyerek pedig kedvezményes áron jut egy-egy adag gulyához...

Flora (volt Reusz) Jöggvár. Tel. 1141

A RÓMAI MAGYAR MŰVESZETI FŐISKOLA KIÁLLITÁSA AZ OLASZ FŐVÁROSBAN. Róma. (Rador). Az olasz király és császár szombaton délelőtt felavatta a római magyar művészeti főiskola kiállítását.

Visszatért Rómából von Epp német tábornok. Róma. (Rador). Von Epp tábornok pontek este hazatért Rómából.

Zaiss-Umbra. Napvédő szemüvegek, keretek óriási választékban megérkeztek

KUN

szaklátszerész Arad, Biv. Reg. Maria 10 szám.

Újabb egy évvel meghosszabbították a halálbüntetésről szóló törvényt. Bucuresti. A hivatalos lapban minisztertanácsi határozat jelent meg, amely arról szól, hogy a halálbüntetés érvényét további egy évvel 1941. május 24-ig meghosszabbították.

Házasság. Kovács Ilé és Franz Olos Clujon házasságot kötöttek.

Halaszthatatlan beszélgetés

Látod, nem is zavarja, hogy egy negyed órával ezelőtt kihúztam a lábát a kontaktus...

Nincs hiány a nyári divatjellemekben

— állapíthatjuk meg örömmel —, ha megtekintjük a népszerű MOPIU divanruház dus árukészletét és kirakát. Mint már jelentettük, az ismét még már jóelőre felkészült a nyári szezonra, hogy az előnyös beszerzés folytán, feltűnő olcsó árakkal jöhessen ki. Különösen a praktikus és divatos anyagok u. m.; tobracco, chantung, bemberg stb. kerülnek nagy tömegben eladásra, de igen sokan vásárolnak flamisol imprimé és fehér gyapjú kabátzövetet is, melyeknek színárnyalatai illeje mintái mindenütt nagy feltűnést keltenek.

Nagy előnyt jelent az is, hogy a cég az olcsó árakon kívül, még külön 5% kedvezményt nyújt, úgy a készpénz, mint a Consum-könyves vevőknek is.

FRANCIAGORSZÁGBAN BE KELL SZÖL-GALTATNI A DOLLAR ÖSSZEJEKET. Párisi jelentés szerint a francia kormány ejrendelte a dollárbankjegyek, valamint az aranydollár beszozolgáltatását. Ennek június 30-ig meg kell történnie és ezen kívül a dollárban vagy amerikai értékpapirokban lévő követeléseket a francia kormány számára kell engedélyezni.

VIGYÁZÓ MARIKA ESKÜVŐJE. Junius 2-án, szardán délután 6 órakor előkelő esküvő színhelye lesz a budapesti Szent Anna templom: Vigyázó Marika, Vigyázó László, volt Astra-gyári vezérigazgató leánya tartja esküvőjét késon-jakabfalvi Balás Antal bankfőtisztviselővel. A Vigyázó-családot Aradon széles körökben ismerik, becsülik és Vigyázó László, aki jelenleg a kolozsvári Corvinus vasöntöde élén fejt ki tevékenységet, egyik legmarkánsabb alakja volt Arad gazdasági életének. A házasság alkalmából Aradról is számosan keresik fel a Vigyázó-családot érintő jókívánságaikkal.

Pilisiné Böhm Ely Vizsgázott Kozmetikusnő

Arad, Biv. Regina Maria 17. — Telefon: 1178.

NAGY RAZZIA BUCURESTIBEN. Bucuresti. A rendőri hatóságok a csendőrséggel együtt ma reggel folytatták Bucurestiben a tegnapi megkezdett razziait és mindazokat, akik nem tudták magukat igazolni, előállították a rendőrségen.

Dr. Uffhely ismét rendel. (Rövidhullámka, zelés a beteg lakásán is).

Elmaradt református egyházközség. Az aradi gyoroki, palkotai, borosjenői, borossebesi, esermői református egyházak és iskolák működésének ellenőrzésével megbízott Jakab Viktor egyházmegyei tanácsbíró és Vizaknai Wesmás Károly egyházmegyei tanácsos látogatása bizonytalan időre elmarad.

Orvosi hír. Dr. Epstein Béla, a bécsi gyógyvászati klinika volt orvosa, rendelőjét Str. Eminescu 40. sz. alá helyezte. (Református templommal szemben). Rendel 9-10-ig, d. u. 3-5-ig. Telefon: 17-80.

FOGÁSZATI HIR. Csobád Lajos június 1-től Str. Alexandri 3. alá költözik.

TIZENEGY NAPOS KÉSÉSSSEL ÉRKE-ZETT ZÜRICHBE A NÉMETORSZÁGI BELGA DIPLOMATÁK VONATA. Bernből jelenté a Rador: Az a vonat, amely a németországi belga diplomatákat Svájcra át Franciaországba szállítja, tizenegynapos késéssel érkezett meg Zürichbe. A vonat Zürichből csütörtökön este indult tovább a francia határon lévő Verrieres vasúti állomásra.

ROBBANÁS EGY ANGLIAI KÖZSÉGBEN. London. (Rador). Penteokról szombatra hajló éjszaka a lanchashirei Beilshiben egy téremben — amelyben a kommuniszták szoktak rendszerint gyűléseiket tartani — robbanás történt. Sebesülés nem volt. A rendőrség nyomoz.

Halálozás. Szállasy Aladárné hosszú betegség után, boldog házasságának 35-ik évében, 70 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz Kiszszentmiklóson. Gyászolja férje, fia és kiterjedt rokonsága.

MEGHALT A KOLOZSVARI RABLÓ-TAMADÁS ALDOZATA. Kolozsvárról jelentik: Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy Ulrich Lajos nyugalmazott vasúti főfelügyelő Baji-ucca 3. sz. alatt levő lakásán éjszaka rabló-támadást követtek el ismeretlen tettesek. A rablót Ulrich megzavarta és így mielőtt munkához láthattak volna, ejmenekültek, de előzően revolver-aggyal fejbeverték a nyugalmazott vasúti főfelügyelőt, Ulrichot a Park-szanatóriumba vitték, ahol már annyira jobban volt, hogy kihallgatása is lehetségessé vált, tegnap este azonban hirtelen rosszabbra fordult az állapota és meghalt. A rendőrség fokozottabb erővel folytatja a nyomozást a rabló-támadás résztvevőinek kézrekerítésére.

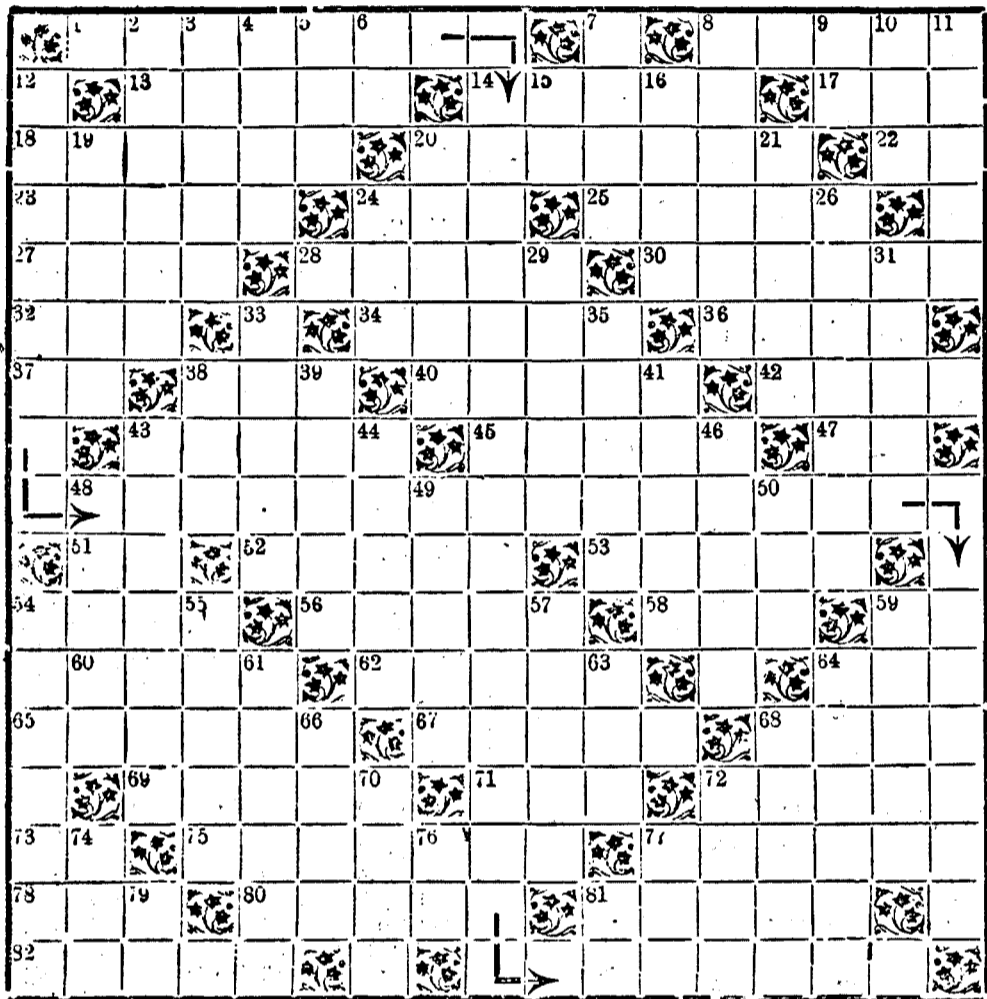
Az Aradi Közlöny tavaszi rejtvenypályázata

Tavaszi rejtvenypályázatunk utolsó fordulójához értünk. Utolsó alkalom kínálkozik megfőtőnknek jó helyezésük megerősítésére, illetőleg helyzetük javítására. Ezuttal ismét nagy kereszt-rejtvény, egy a magyar irodalomtörténet köréből vett kérdéscsoport és néhány betűrejtvény teszi érdekessé a tavaszi rejtvenypályázat zárófordulóját.

Tavaszi rejtvenypályázatunk befejezte után — mint eddigi pályázataink alkalmával is tettük — a beérkezett pályázatokat újlag leellenőrizük, majd egy pártatlan zsűri felülbírálása után, a sorrendet megállapítva, a nyereményeket az elért pontszámok rangsora szerint kiosztjuk. Az ellenőrző műveletek nagy munkája hosszabb időt igényel, kérjük tehát pályázóink szíves türelmét.

Keresztrejtvény

Megfejtése 10 pont

A pályázat erejéről népszerű walesi közmondás van a keresztrejtvény vízsz. 1. és függ. 12. sorába elrejtve — minden célzatosság nélkül — és ez küldendő be mezejítésül.

Vízszintes sorok: 1 A walesi közmondás első sora (a nyílak irányában folytatva) 8 Iparos. 13 Férfi-név. 14 Méhek készírik. 17 Szám. 18 Gyermekek öröme ez a névtan. 20 A legendás bolygó zsidó neve. 22 Indulatszó. 23 Különbözők. 24 ... mars. 25 Jóváír. kártalanít. 27 Feleslegesen ékes német üveg. 28 Éppen most készült el. 30 Csempészetű dolog. 32 A Magas Tájra híres patakja. 34 Tenger. 35 Egyesület rövidített neve. 37 Ezen járunk. 33 Fordított kérdésszó. 40 Március. 42 Két, egymással ellenkező igekötő. 43 Ruinán van — névelővel. 45 Svájci üdülőhely. 47 Kontrát — kontráz. 51 Idegen költőszó. 52 Erkölcs. tanúság. 53 Körül — angolul. 54 Arab fejedelmi cím. 56 József — szlávos neve. 58 Latin üdvözlés. 59 B. F. 60 Svéd férfinév. 62 Nagy afrikai folyó. 64 Amerikai költő. a „Hol-ló” szerzője. 65 Boráról híres zalai község. 67 Folyó és község Ausztriában. 68 Barbara la ... filmdiva. 69 Török étel. 71 Valaminek forgalmi értéke 72 Előkelő arab nemés címe. 73 Az egyik kutya és ez a másik. 75 Királyi szerető volt. 77 Neves erdélyi író. 78 Fes-tent is lehet. 80 Magyar nótakirály. 81 Időhatározó. 82 Kárgolat a magyar neve.

Függőleges sorok: 2 Istenek iala a görög mitológiában. 3 Malom végzi. 4 Riika férfinév. 5 Jugoszláv város. 6 Kettős mássalhangzó a fordítottja. 7 Végző, utolsó — angolul 8 Orlóanyag. 9 Ver. 10 Forrasztóanyag. 11 Ökörszarv. 12 A walesi közmondás második sora (a nyíl irányában folytatva). 15 Számárvész. 16 Észak nép. 19 Ilyen szertár is van. 20 Igazi nevével — jelen ő szó. 21 Vadmadarak. 24 Angyalrang. 26 Sürgős költés. 29 Tesztelés. 31 Megilletődve beszél 33 A néhai is rikábbb. 35 Olasz sziget. 38 Dohányzó teszi. 39 Az erdélyi Kárpátok legmagasabb csúcsa. 41 Fájdalmas betegség. 43 Zergefajta állat. 44 A XIX. század legnagyobb angol költője volt. 45 Kezdetből fogva — latin szóval. 48 Vizzel tisztít. 49 Fát vág. 50 Magyar Uszó Egyesület. 55 Bécsi fociballacsapat. 57 Az északi sark fejedelméje. 59 Bolgár uralkodó 61 A budapesti Vigaszínház alapítója. 63 Női becenév. 64 Igen apró valami. 65 Pénzutasítás. 66 Szédült. 68 Litván folyó és város. 70 Éktelen sitemény. 72 Német „monda”. 74 Fizetség. 76 Vallásrövidítés. 77 Az ilyen hit hamis. 79 Olasz folyó. 81 Bőrbetegség — fonetikusan.

Betűrejtvények

Megfejtésük 2-2 pont.

1.

Németország	
Anglia	
Franciaország	
Horvátia	1/2
Hollandia	
Belgium	
Itália	

2.

rr	
F=Z	
K=P	
	3.
gy	ult
gy	

Irodalomtörténet

Megfejtése kérdésenkint 1-1 pont

A magyar irodalomtörténet fejlődésének néhány fontos állomását jelentő eseményével toglalkoznak alant kérdéseink, melyeket minden átlagos műveltségű magyarnak illik tudnia. — Kérjük feleljen reá.

1. Mi a legrégebb összefüggő magyar szövegű nyelvemlék?
2. Mi a legrégebb magyarnyelvű verses szöveg?
3. Mi volt az első irodalmi magyar könyv?
4. Mikor jelent meg az első magyar biblia?
5. Ki volt az első magyar nyomdász?
6. Mi volt az első Magyarországon nyomtatott könyv címe?
7. Ki írta az első magyar szótárt?
8. Ki írta az első magyar nyelvtant?
9. Ki írta az első magyarnyelvű viláckrónikát?
10. Mi volt az első magyarnyelvű próza regény címe?

A tavaszi rejtvenypályázat nyereményei:

- Egy „Columbia“-gramfon. 1940-es modell. 5 db modern lemezzel, az Aradi Közlöny ajándéka.
- Egy vég „ANYÁK ÖRÖME” vászon.
- Egy modern chromnikkel férfi karóra az Arad Közlöny ajándéka.
- Egy pár finom nőcipő. WE-EGO cipőgyár ajándéka.
- Egy pár finom nőcipő, a CARMEN cipőgyár ajándéka.
- Egy finom női bőr retikül, az Aradi Közlöny ajándéka.
- Egy finom férfi bőr zseb tárcsa, az Aradi Közlöny ajándéka.
- Egy női divatkalap, SCHÖN ANNA kalapszalonnak ajándéka.
- Egy modern asztali óra, chromtokban, CSÁKY JÁNOS órás és ékszerész, a lutheránus-templom szemben, ajándéka.
- Egy sonka, CZMOR PÉTER nemesáru különlegességek üzletének ajándéka.
- Egy nyári ruhára való 3 és fél méter divatszanyag, MEDREA divatruház, Omescu-patika mellett ajándéka.
- Egy női bőr retikül, KRAMAROVICS bőrdíszműves, P. Avram Iancu, ajándéka.
- Egy modern ébresztőóra, GARTNER IÓZSEF órás, ékszerész és optikus, P. Avram Iancu, ajándéka.
- Egy női nyári ruhára való 3 és fél méter tweed anyag, WEISZ SÁNDOR divatruház, Str. Brătianu 2. ajándéka.
- Egy fotométer, egy zseb-album és egy Welte fényképezési szakkönyv, a FOTOCENTRAL, Strada Eminescu 4. ajándéka.
- Két félliteres üveg Flóra-likőr, a FLORA-likőrgyár ajándéka.
- Egy literes üveg Zwack-likőr, a ZWACK-likőrgyár ajándéka.
- Egy üveg pezsgő, a MOIT-pezsgőgyár ajándéka.
- Egy üveg pezsgő, az Aradi Közlöny ajándéka.
- Egy tartós „Dauer” ondulálás, EIPERT FIDEL fodrászszalon, Str. Goldás, ajándéka.
- Egy pár férfi vagy női házicipő, SÁNDOR ISTVÁN cipőüzlet, Bul. Reg. Ferdinand 11. ajándéka.
- Egy ezüst tisztítóléc, BUSCHI EMIL órás és ékszerész ajándéka, Str. Brătianu 2.
- Egy készlet turista főzőkészülék, az Aradi Közlöny ajándéka.
- Egy finom férfinyakkendő, APPONYI TESTVÉREK divatárúüzlet ajándéka.
- Egy üveg finom kölnivíz, VOJTEK és WEISZ drogueria ajándéka.
- Egy üveg finom kölnivíz, a CITY drogueria ajándéka.
- Egy modern diványpárna, előfestve, hozzávaló gyapjúanyaggal, EAKÁCS kézimunka- és fehérneműüzlet, Ortutay-palota, ajándéka.
- Egy selyem gyermekruha, BRENNER speciális baby és keletgyeárúhá ajándéka.
- Egy töltőtoll, SZEGFÜ írógépvállalatának ajándéka, Str. Brătianu.
- Egy töltőtoll, CSÁSZÁR írógépvállalatának ajándéka, Str. Alexandri.
- Egy finom férfinyakkendő, FERENCZI és SCHWEIER férfi divatruház ajándéka.
- Egy finom férfinyakkendő, GOLDSTEIN LAJOS divatruház ajándéka.
- Egy pár finom női harisnya, STRASSER harisya-ház ajándéka.
- Egy modern regény, 150 lei értékben, KERPEL, könyvkereskedés ajándéka.
- Hat darab fényképes levelezőlap, SÁNDOR JENŐ fotoszalonjának, a lutheránus-templom mellett, ajándéka.
- Háromszor 5-5 liter ALGO-bor, a GOLD. SCHMIDT-borpence ajándéka.
- Háromszor 5-5 liter podgoriai bor, az Aradi Közlöny ajándéka.
- Egy csokor divatos selyem-művirág, FARAGÓ BÜSKÉ kalapszalonn, Bul. Reg. Ferdinand 39. ajándéka. 100 drb. névjegy, LEFKOVITS könyvkereskedés és nyomda ajándéka.
- Három drb. finom női zsebkendő, a TEXTIL A. B. C., lutheránus templommal szemben, ajándéka.
- Egy bérletjegy 10 borotválkozásra, JAEGER TIVADAR fodrász, Bul. Reg. Ferdinand 27. ajándéka.
- Háromszor 1-1 csavariron, a CULTURA könyv és papírüzlet ajándéka.
- Egy negyedkiló finom csokoládé bonbon, MÁLKÁ cukrászda ajándéka.
- Egy negyedkiló finom csokoládé bonbon, CORSO bonboneria ajándéka.
- Egy cserép diszvirág, SCHARM MÁRIA virágszalonn ajándéka.
- Egy zseblámpa, elemmel, HAMMER ZSIGMOND és FIA. cég ajándéka.
- Ötször 1-1 könyv, az Aradi Közlöny ajándéka.

Tavaszi rejtvenypályázat

Pályázati szelvény X.

Név:

Lakhely:

Beküldési határidő: június 4., kedd este 7 óra, a helyes megfejtéseket június 5-én közöljük.

A „Halálsugár“ egyelőre csak elmélet de lehet arról beszélni, hogy a fantázia valóra válik

London. — Ne túlozzuk el hátunkat a haladásban és a tudományban — mondta az angol fizikus, akivel azokról a „halálsugarokról“ beszélünk, amelyekről mint a „jövő háborújának“ új borzalmairól“ beszéltek.

— Legyünk türelmesek — folytatja maró gunnyal — mert mindennek eljön az ideje. A jövő majd meghozza a halálsugarat is, illetve kidolgozza annak gyakorlati alkalmazási módjait. Tán nincs is messze az idő, amikor embertársainkat a lehető legutánvissább áron pusztíthatjuk el sugarak segítségével. Egyelőre úgy áll a dolog, hogy a jelenlegi háború alatt, nagyjából, csak a „rég“ borzalmak megújulásáról lehet beszélni.

A hangontuli és a vörösöninni sugarak

A tulajdonképpeni „halálsugár“ — amelyről olyan sokat beszélnek, a tudomány „ultraphone“ (hangontuli) sugarának hívja, mert rezgésszáma olyan magas, hogy az emberi fül már nem hallja meg. A hatásuk azonban csodálatosképpen sokkal erősebb, mint a közönséges hanghullámoké. Ezek nem terjednek minden irányban, mint a hanghullámok, hanem egyetlen csövában.

Ezek a hullámok vegyi reakciókra is képesek, sőt segítségével robbanóanyagok explózióját is elő lehet idézni. Kísérleti egerek, amelyeket pár percre a hullámok hatásának tettek ki, valószínűleg meghaltak, az emberi testnek azonban nem ártanak.

Folytak kísérletek rádióhullámokkal is, még pedig olyanokkal, amelyeknek hosszúsága egy méter és száz méter között váltakozik. Ezeket a kísérleteket később gyakorlatilag is felhasználják gyógyászati célokra. Műtán meleg besugárzásokat lehet velük előidézni, bizonyos daganatokat, sebeket kitűnően gyógyítanak. Ha azonban egészen rövidhullámú ilyen diathermiás gépet szerkesztenek, amely esetleg háromszáz fok Fahrenheit meleget is képes előidézni, ez már halált okoz. Egyelőre persze a tudomány még csak ott tart, hogy az elpusztítandó embert előbb el kell fogni, le kell ültetni a gép elé és vagy három óra hosszat kell várakoztatni, amíg végre megfő.

— Katalánban sokkal egyszerűbb — jegyzi meg a tudós, aztán így folytatja: — Ezeket a sugarakat előnyösen lehet jelenleg használni gáborakománnyok besugározására: a rövidhullámú sugár elpusztítja a zsizsiket és más élősköket.

Sokkal több lehetőség rejlik azonban a vörösöninni sugarakban. Ahogy a napsugárnak nagyvitűség segítségével való összpontosításával gyújtani lehet, az infravörös sugarakat is fel lehet használni égetésre, sőt még jobban, mert a sugarakat akkor és ott idézhetjük elő, ahol akarjuk. A probléma itt csak az intenzitás: iszonyu erejű sugarakat kell előidézni, amire jelenleg még nem vagyunk képesek. Még aztán, ezek ellen is elég könnyen lehet védekezni: aszbeszttel bevont fal teljesen elég hozzá. Az ibolyántuli sugarak (ultraviolet) viszont egyáltalában nem veszélyesek.

A szubatomiikus sugarakat egyelőre nem lehet könnyen alkalmazni.

— Ha azonban az elektromagnétikus hullámok területéről áttérünk egy másik területre: az ugynevezett szubatomiikus sugarakra, melyet a tudomány nemrégiben kezdett művelni, itt már több komoly gyakorlati lehetőséggel találkozunk. A szubatomiikus részecskék sugárzásait a fizika az ugynevezett atomrombolási kísérletekkel kapcsolatban fedezte fel. Ilyen szubatomiikus sugár sokféle van s hatásuk az emberi szervezetre erősen hasonlít a Röntgensugár hatásához, de hatóerejük különbözik.

A tudós itt egy pillanatnyi szünetet tart, aztán így folytatja:

— Itt van a neutronsugár is. Erről szintén el lehet mondani, hogy „halálsugár“. Nem csupán megégeti a bőrfelületet, hanem beljé is mélyen a szövetekbe, ahol persze hidrogénatomokat talál. Ezeket elpusztítja s a kísérleti állatok, melyeket a neutronsugár hatásának tettek ki, már óra alatt valószínűleg elégték. A gyakorlatban azonban ezt a „halálsugarat“ sem lehet egyelőre könnyen alkalmazni. Fejlesztéséhez nagyterje-

— A tudomány mai fejlettsége alapján — folytatja most már komolyan — lehet arról beszélni, hogy a Wells-féle fantáziák valóra válnak, hiszen az elméleti alap műveletekre a dolgokra megvan. Ott van például a Hertz-hullámoknak olyan alkalmazása, amelynek segítségével meg lehet bontani egy repülőgép mágnesét. Ennek az elméletnek gyakorlati alkalmazása azonban nagyon problémátikus. Ezrészt a sugárzás — melyek egyenletesen terjednek minden irányban — egyetlen irányba kell összpontosítani, másrészt óriási erejűvé kell tenni, hogy nagy magasságokba emelhető legyen. Am ha sikerülne is ezt a sugárát gyakorlatilag alkalmazni, nagyon könnyű ellene a védekezés.

delmi, költséges és kényes gépekre van szükség, amelyeket nehezen lehet hirtelen felállítani valahol. Emellett pedig ott van a másik, régi nehézség: aránylag hosszú időre van szükség, hogy a sugár hatékony lehessen.

— Hasonló „halálsugár“ az elektronsugár is, amelynek segítségével nagyerejű villanyütést lehet előidézni, valószínűleg mesterséges villámot. Ez a tudományos felfedezés pontosan az, amelynek a hadászatban is gyakorlati jelentősége lehet. A probléma itt csak a vezetés körül forog: hogyan lehet alkalmas pályát teremteni a kisülés számára. A levegő, mint tudjuk, szigetelőanyagként lép fel. Kapcsolatot kell tehát teremteni az elektrontokat fejlesztő generátor és az áldozat között. Ennek a problémának a megoldására már több gyakorlati megoldást dolgoztak ki. Az első az ibolyántuli sugarakat igyekeznek vezeték gyantán felhasználni. Észertint tehát két generátort

Központi fekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos.
CALEA VICTORIEI No. 11 — Telefon 3-3410

kell összehangolni, az egyik az elektronsugarakat állítja elő a másik az ibolyántuli sugarat, amely az előbbt úgy továbbítja, mint a villanydrót, anélkül persze, hogy látható lenne. Aki a sugárral érintkezésbe kerül, elpusztul, vagy legalább is olyan hatást szenved, mint aki megérint egy magasfeszültségű vezetékkel.

— A másik megoldási terv a vízsugarakat használja fel vezetékként. Ez a megoldás a gyakorlatban úgy festene, mint a rögzített tüdőautó. Hatalmas tank, amely vízzel van tele és amely fecskendőben végződik. A tank azonban elektrosztatikus generátorokkal van egybekapcsolva s akit a vízsugár eltalál, az áram erejéhez képest ütést szenved, vagy elpusztul.

Elmosolyodom. A tudós is.

— Bevallom — mondja — így beszélgetés közben, meglehetősen humorosnak tetszenek ezek az elgondolások. Azok is, mert gyakorlati megvalósulásuk még gyermekkorban topog. Ne felejtse azonban el, hogy akkor is mosolygunk, ha egy tíz-tizenöt év előtti repülőgépet látunk, hogy a száz év előtti repülőgépmoделlekről ne is beszéljünk. Kinevették azt, aki azt hitte, hogy az ember repülésre is képes. Így állunk a halálsugarakkal is. Ma még csak elgondolások, de nem kell türelmetleneknek lennünk. Bizonyos idő elmúltával halhatlan könnyűséggel pusztíthatjuk el embertársainkat.

Az egészben az az egyetlen vigasztaló körülmény — fejezi be — hogy a tudomány megadja a módot és lehetőséget a „halálsugarakkal“ szemben való védekezésre is. Hegedüs Ádám

SPORT KÖZLÖNY

Visszakerülhet az A-ligába a Gloria, ha megnyeri hátralevő mérkőzéseit

Az AMEFA a Ripenszával, a Gloria az Electricával játszik

Mindkét aradi csapat Temesváron vendégszerepel vasárnap és pedig az AMEFA a Ripenszával ellen (d. u. fél 6 órakor), a Gloria pedig az Electrica ellen (d. e. 11 órakor) játszik A), illetve B) ligás bajnoki mérkőzést. Az AMEFA legjobb csapatával fél 11 órakor utazik át Temesvárra és a következő összeállítású együttesrel áll ki:

Gerold — Silvat, Kovács — Szurgyi, Szabó, Szaniszló — Igna, Léb, Ludwig, Reinhardt, Batrin.

A Gloria csapata reggel 8 óra után 10 perccel utazik át és a csapatból hiányozni fog a szolgálatot teljesítő Micola. A Gloria a következő összeállításban áll ki az Electrica ellen:

Thelmer — Régnér, Volentir — Sclovan, Codrean, Farkas — Tudor, Fritz, Mladin, Henezar, Mercea.

A Gloria egyébként jelentős prémiumot tűzött ki a játékosok részére, ha a hátralevő mérkőzéseket (Electrica, Jiul, Simeria CFR, CFR, T. Severin) megnyerik, mert sem a Mica, sem pedig a Minerul nem játszhatnak B) ligás sefettezőt az A) ligába való jutásért, miután egyik csapat sincs olyan városból, amely sportközpontnak (klubjának) számít. Ezenkívül, ha a Gloria hátralevő valamennyi mérkőzését megnyerné, a csoportja harmadik helyére jutna fel és reménye lehetne az A) divízióba való visszakerülésre.

Erdekes küzdelmek a kerületi bajnokság műsorán

Vasárnapi bíródelegálás

Polareczky és Simandan

SGA—Tricolor, Gloria-pálya, 15:45 órakor, bíró: Burdan, határbírók: Schneider és Reinhardt.

CAA—Astra, Gloria-pálya, 17:45 órakor, bíró: Muntean, határbírók: Kalmár és Gombos.

Ijusági bajnokság:

Titanus—Transilvania, Titanus-pálya, 15 óra 30 perckor, bíró: Höhn.

O BUDAPESTEN AZ ELEKTROMOS TENISZVERSENYÉN a 13 éves Körmöczy Zsuzs 1:6, 6:2, 6:3 arányban verte Somogyit, akit magyar teniszjátékosnak még eddig nem győzött le. A férfi egyes döntőjében Szentpéteri János verett Gáborit, aki sehogy sem tudta feltalálni Szentpéteri furcsán egyéni stílusának ellenszerét.

Ker. I. oszt.:

Titanus—Transilvania, Titanus-pálya, 17 óra 30 perckor, bíró: Oprita, határbírók:

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Uj intézkedéseket léptetnek életbe az áruellátás biztosítására

Az áru eladásának megtagadása esetén, a tervek szerint, ezentul a termelőt is megbüntetik

A nemzetgazdasági minisztériumban behatóan foglalkoznak az ellátás megszervezésének kérdésével és előreláthatólag ezzel kapcsolatban újabb intézkedések látnak napvilágot.

A minisztérium mindenekelőtt megállapította, hogy nagyobb szabású áruhiány egyetlen cikknél sem tapasztalható. Ez nagy mértékben annak tudható be, hogy az utóbbi évtizedekben a belföldi ipar jelentős fejlődésen ment át. A minisztériumban lefolytatott tanácskozások során megállapították, hogy abban az esetben, ha ez a fejlődés nem következett volna be, ma számos árucikkben nagyobb hiány tapasztalhatnánk. Ebből a szempontból rendkívül fontos és hasznos szerepet tölt be például a textil- és bőrpar, amely teljes mértékben fedezi azzal az országgal szembeni kötelezettségeit. Vannak olyan iparágak is, amelyek csak a kedvező alkalmat várják és meg akarják kezdeni a kivitel is.

Az ipar fejlődésével egyidejűleg természetszerűleg időszerű lett a nyersanyagszükséglet növekedése. Megállapítható, hogy az ipar jelenleg is bizonyos fokú nyersanyaghiánnyal küzd. A nemzetgazdasági minisztérium tehát arra törekszik, hogy a lehető legrövidebb időn belül megjavítsa

ezt a helyzetet és biztosítsa az ipar nyersanyag-ellátását.

A nemzetközi események következtében új beszerzési piacok biztosítása vált szükségessé. Így például jelenleg az a helyzet, hogy gyapotot szinte nem is lehet más országból behozni, mint Törökországból és Egyiptomból. A villanykábeleket, valamint ezekhez hasonló cikkeket, amelyeket a múltban a közép- és nyugateurópai államokból importáltunk, jelenleg Olaszországból, Palesztinából és Egyiptomból kell behozni, olyan piacokról tehát, amelyek ezen a téren eddig szinte teljesen ismeretlenek voltak.

Hiány mutatkozik ugyanakkor olyan cikkekben, amelyekből jelentősebb mennyiségekkel kellene rendelkezniünk, mert hiszen azok belföldi termékek. Így például hiány tapasztalható az ország egyes részeiben husban, zsirban, növényi olajokban, szappanban, valamint babban is. Tekintettel arra, hogy a minisztérium véleménye szerint az áruhiányt bizonyos mértékben mesterséges okok is előidézik azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az áru eladásának megtagadását szigorúan büntessék akkor is, ha ebben a termékben a hiány van.

Ujabb könnyítés a tízezer lelen aluli adóbírságok kedvezményes kiegyenlítése érdekében

A pénzügyminiszterium rendeletet juttatott el a pénzügyigazgatóságokhoz az 1940. április elseje előtti adó- és illeték-kihágásokból származó bírságok kedvezményes kiegyenlítésével kapcsolatban. Mint ismeretes, ez év április elsején törvény jelent meg, amely a fent említett bírságok jelentős kedvezményrel való kiegyenlítését biztosítja abban az esetben, ha a bírság még nem emelkedett jogerőre és ha annak kifizetése ez év június 30-ig történik meg.

Ugyancsak a törvény ugy intézkedett, hogy azok, akik igénybe akarják venni ezt a kedvezményt kötelesek a bíróságtól igazolványt beszerezni, amellyel azt bizonyítják,

hogy a kérdéses bírság még nem emelkedett jogerőre és az ügy jelenleg a felelősség vagy felelősségállapotában van. A most kiadott miniszteri rendelet értelmében mentesíteni akarják azokat, akiknek bírsága a 10 ezer leit nem haladja meg, a bírósági bizonyítvány beszerzésének formája alól és ezért a miniszterium úgy intézkedett, hogy ezen bírságok esetében elegendő, ha csak a pénzügyigazgatóság jogúval vagy kihágási osztálya igazolja a lefolytatott vizsgálat alapján azt, hogy a kérdéses bírság még jogerőre nem emelkedett. A 10 ezer lelen felüli bírságok esetében továbbra is be kell szerezni a bírósági bizonyítványt.

Megkezdtek a mezőgazdasági termékek behozatala után fizetendő egyszázalékos illeték behajtását

A földművelésügyi minisztérium közölte a pénzügyminisztériummal, hogy a mezőgazdasági kamarák új törvénye 19. szakaszának rendelkezése értelmében a mezőgazdasági kamarák javára új egyszázalékos illetéket léptettek életbe, amely az állati és növényi származású anyagok behozatala alkalmával fizetendő.

Ennek az értesítésnek alapján a pénzügyminisztérium elrendelte az említett illeték behajtásának megkezdését. Az így befolyó összegeket a Banca Nationalához fizetik be a mezőgazdasági kamarák alapja javára, a földművelésügyi minisztérium számlájára és a minisztérium ezeket az összegeket a mezőgazdasági kamarák között osztja szét.

= ÖTVENMILLIO LEI ÉRTEKBE VASAROLT GYÓGYSZEREKET A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÓ PÉNZTAR. A társadalombiztosító pénztár igazgatótanácsa Demostene Boțez elnöklétével ülést tartott. Az igazgatótanácsi ülésen az elnök közölte, hogy azok a gyógyszerek, amelyeket a rendkívül 50 millió leles alpból rendeztek, részben már megérkeztek az országba és az igazgatóság már gondoskodott azok elraktározásáról.

= A LIPCSEI MINTAVÁSARON VASAROLT ÁRUK BEHOZATALA. A külkereskedelmi minisztérium felszólítja mindazokat, akik a lipcsei mintavásáron bevásárlásokat eszközöltek, hogy az ezekre az árukra vonatkozó szabályszerű behozatali kérvényeket legkésőbb június 10-ig adják be. A behozatali kérvényen fel kell tüntetni, hogy a lipcsei mintavásáron kötött ügylet lebonyolításáról van szó, valamint közölni kell a szállító cég nevét is.

= MIT TARTALMAZ A ROMÁN—MAGYAR GAZDASÁGI MEGEGYEZÉS? Jelentettük, hogy a román—magyar gazdasági tárgyalások kedvező befejezést nyertek Budapesten. Az új egyezmény a rafinálás után lép életbe. A „Semnalul” jelentése szerint a megegyezés főelve az, hogy mindkét részről kerül ki a clearing-számlán mutatkozó készpénzkövetelések ekvivalenciáját és áruszállításal egyenlíti ki a kivitt áruk számláját. Az árcsere folyamán a következő áruk jönnek számításba: Románia petroléumot, kőolajtermékeket, fűrészárut, tűzifát, hústermékeket szállít Magyarországnak, ahonnan ezzel szemben vastermékeket, vasáru cikkeket, kenderfonalat, szövőanyagokat, fonalat, technikai cikkeket, gépeket, stb. szállítanak.

Ujabb tárgyalások indulnak a Németországba irányuló bor kivitelről

A bortermelő szövetségek nemzeti szövetsége, valamint a német ellátási minisztérium között február elsején megállapodás jött létre, amelynek értelmében eddig 30 vagon szeszestített (23 fokos) bor került Németországba kivitelre. A megállapodásnak megfelelően vörösbort és pezsgőt is szállítanak Németországba, ennek lebonyolítása végett azonban német küldöttség érkezését várják, amely a fizetési módotokról folytatja majd le a tárgyalásokat. Tekintettel arra, hogy az eddigi szállítványok leiben való kifizetése elé nehézségek gördültek, a további borszállítást is felfüggesztették egelőre, a fent említett tárgyalások befejezéséig.

AZ EMGE

aradi fiókjának közleményei

Célszerű gondolatok a kisgazda disznó tartásáról

Megyénk egyik főrekvő gazdakörében fejmerült az a gondolat, hogy a község sertés tartását a korszerű ismeretek alapján rendezni kellene. A gazdák már régóta panaszkodnak, hogy most, amikor sokfelől hallani, hogy a sertés tartás manapság egyik legjövedelmezőbb ága a gazdálkodásnak, az ő falujukban annyira sok, baj van a disznókkal, hogy mindenki csak jajgat és elégedetlenkedik. Az egyik a községi kanokat okolja, hogy nem jó fajtaúak. A másik a községi kanászokról mossa le a keresztvizet, akik nem viselik gondját a jelelő kondának. A harmadik beletördök, hogy öneket nincsen szerencséje és amikor jól sikerült fiáztaás után a südők is szépen gyarapodtak, hát egyszer csak belűt a vész és a nyolc südőből csak kettő marad meg, azok közül is az egyik kutyatermesztű és nem hagyja nyugton a másikat, amelyik pedig enne szivesen, csak legyen mit. A negyedik gazda szerencsésen eljut a hizlalás középidéjéig, már arról ábrándozik, hogy három szép mangolicája elér egyenként a 170 kilós súlyt, amikor mind a hárman gondolnak egyet és fumigálni kezdik a legfinomabb áztatott darát. Meredt lábbal járnak, mint az öreg gavallekrok, világfájdalmas potát vágnak, alig lehet őket előcsalogatni az ől hátljáról és ilyenkor már tisztában van vele a gazdájuk, hogy ha nem akarja hogy százhusz kilójuk rövidesen száz tízre apadjon, hát akkor minél előbb el kell adni vagy le kell vágni őket.

Olvastak már többfelét a „GAZDA”-ban, a Gazdatudományban és azok, akik a múlt néhétanfolyamot végighallgatták, hallottak is a sertés tartásról és okszerű folytatásáról. Van is ennek némi fogantatja azoknál, akik nemcsak időöltésből olvasnak és járnak a tanfolyamra. De ezek is úgy érzik, hogy sok olyan dolog van a tanultak között, amiket az egyes gazdák egymaguk nem tudnak megvalósítani és amiket csak úgy lehet felhasználni, ha az egész község, vagy legalábbis a gazdakörbe tömörült jobb gazdák összessége egy akaratú, egy terv szerint indul el és kitartó következetességgel halad a közös cél felé.

De hogyan kell elindítani? Mivel kell elkezdeni? Kire kell hallgatni? Lehet-e hinni a nyomtatott írásnak? Vajon nem csak a nagyban dolgozó birtokosnak van-e mindez megírva, akiknek futja vásárolni erőlkarmányra, vitamiszerekre, mézszóra, oltóanyagokra, drága tenyészállatokra, luxusolajokra és egyéb, szegény embernek elérhetetlen dolgokra? Megindult a vita köztársaság gazdák között és vége-hossza nem volt az ellenvételeknek, az egymással ellenkező indítványoknak. Végül is bele kezdtek már fáradni gazdúrámék és akik már többféle felbuzdulást éltek át a fájban, úgy érezték, hogy még egy-két hétig ha eltart a konferencia és akkor szép lassan elcsendesedik minden. Annál is inkább, mert felszárának a földök és mindenki örül, hogy mehet ki a határba szántani, vetni.

Ekkor azonban egy váratlan dolog történt.

A cukorrépa termelői katonai felmentése.

Felhívjuk répa termelőink figyelmét, hogy a nagyvezérkar újabb rendelete értelmében, amely rádió, valamint a hírlapok után közöltetett, hogy az érvényben lévő rendelkezések értelmében katonai felmentésben részesülnek.

Akik mindeközül a gyár által kiállítandó igazolványokat nem kapták kézhez, azok átvétele végett jelentkezzenek azonnal a cukorgyári irodában, vagy az illető községi megbízottainknál.

A nagyvezérkar utasítása szerint a répa termelőktől nem rekvirálnak igavonó állatokat, járműveket és felszereléseket, a már elrekviráltakat pedig vissza származtatják.

Aradi cukorgyár.

Legujabb jelentéseink:

Növelik a svéd hadsereg létszámát

Stockholm. (Rador.) A parlamentben törvénytervezetet mutattak be a svéd hadsereg számának növelése céljából. Több korosztályt fognak behívni, hogy a fegyver alatt álló csapatok létszámát kiegészítsék.

Május 29-től kezdve Svédország további kerületeiben sem tartózkodhatnak idegenek.

Az angol külügyminisztérium egyik magasrangú főtisztviselője utazik Moszkvába

London. (Rador.) Maisky londoni szovjet-nagykövet Halifaxnál történt tegnapi látogatásával kapcsolatban úgy tudják, hogy a Szovjet készen áll az egyenlőség alapján megkezdni a tárgyalásokat, de kerülni kíván minden megkötést, amely a jelenleg folyó háborúra vonatkozik. Hír szerint Butler angol külügyi államtitkár az alsóház pénteki ülésén is bejelentette, hogy Anglia

kész megkezdni a tárgyalásokat a szovjetkormánnyal. A japok azt írják, hogy ilyen körülmények között lehetséges, hogy az angol kormány a külügyminisztérium egyik magasrangú főtisztviselőjét küldi el Moszkvába, hogy érdeklődjék, milyen módon lehetne megkezdni a tárgyalásokat.

Berlin: A döntő harc még nem nyert befejezést

Berlin. (Rador.) A DNB. jelenti a nyugati harcterről: A német gyors csapatok, amelyek az ellenséges erődöket támadták, újabb sikert értek el. Váratlanul újból kelet felé fordultak és napról-napra szorosabb lesz a gyűrű a francia-angol-belga csapatok körül, amelyek még megkísérlik, hogy kitörjenek. Több helység neve jelzi a német csapatok előrenyomulását, de azóta a parancsnokok már újabb helyeket jelöltek meg a térképeken, amelyek nyomán a nagy harc menetét könnyen lehet követni. A német előrenyomulásokat nyílak jelzik és az ezekkel szemben álló ellenséges erők egyre vonulnak visszafelé. A foglyok és a zsákmányolt hadianyag száma, illetve mennyisége növekedő. Az a harc, amelyet Gamelin tábornagy le-

mondása előtt „döntő harcnak” nevezett, még nem nyert befejezést.

Berlin. A DNB. a harctéri helyzetről a következő jelentést adta ki: A Flandriában és Artuában körülrárt ellenfélnek nincs már reménye a kitörésre és nem sokára vége lesz. A német csapatok nagy sikere annak a korszerű fegyvereknek köszönhető, amelyekkel a német hadsereg rendelkezik és ezek jóval fejülmulják az ellenség felszerelését. A németek modern felszerelése, valamint a csapatok kiváló magatartása a jövőben is még a legnagyobb meglepetéseket fogja hozni az ellenség számára annál is inkább, mert az új fegyverek még ma is jóformán teljesen ismeretlenek.

Francia jelentés szerint Boulognet még nem foglalták el a németek

Páris. A Havas hírszolgálati iroda a hadihelyzettel kapcsolatban szombaton a késői órákban a következőket jelentette: Északfranciaországban a szövetséges csapatok által tartott vonalon

a német csapatok érintkezésbe léptek a francia és belga csapatokkal.

A belgák ellentámadásba mennek át és vissza-

nyomták az ellenséget. Arrasnál a németek néhány magaslattal elfoglalták.

Boulognet a németek hevesen ostromolják, de szombaton estig bevenni nem tudták.

Calais-t a francia csapatok erősen védik és a város körül heves harcok folynak.

Bécsi lap vitája belgrádi sajtóhangokkal:

„Németország elég erős, hogy megvédje Délkelet-Európat a háboru borzalmaitól

Bécs. A Bécsben megjelenő Südest Echo című kereskedelmi-politikai lap legutóbbi számában „Nyugalom Kelet Európában” cím alatt feltűnő cikk látott napvilágot. A cikk írója először felsorolja a német csapatok eddigi eredményeit, válaszolja a hadisikereket, majd a következőket írja:

Németország magatartása Délkelet-Európa iránt nyáiban nem változott. A Harmadik Birodalom az utóbbi napokban sem tett újabb diplomáciai lépéseket. Mi kényszerítette volna a mostani időkben arra, hogy megváltoztassa a

magatartását, amelyet most és mindig az az érdek irányított, hogy Délkelet-Európában megőrizze a békét és nyugalmat, mert a délkelet-európai államok nemzetgazdasága Németországnak is érdekében áll.

Németország, valamint az Olaszországgal és Szovjetországgal fennálló kapcsolat elég erős ahhoz, hogy

megvédje Délkelet-Európát a háboru borzalmaitól, ha ezek a délkelet-európai államok is segítenek fenntartani a békét a nyugalom megőrzésével és minden kétértelmű magatartás kikapcsolásával.

London: A katonai helyzet továbbra is súlyos

Egyelőre nem közölnek részleteket a hadműveletekről

London. (Rador.) Az angol légügyi minisztérium közli: Az angol tengerészethez tartozó repülőgépek tegnap együttműködtek a légügyi minisztériumhoz tartozó repülőgépekkel és élénken bombázták a La Manche-csatorna közelében levő tengerpart mentén felvonuló ellenséges csapatokat. Heves légítámadást intéztek az angol gépek az ellenséges páncélos kötelékek ellen és közülük három lángba borítottak, többet pedig mozdulatlan-ságra kényszerítettek.

A rotterdami ellenséges petroliumraktárakat szombaton reggel újból bombázták

az angol repülőgépek és a holland partok magasságában egy német torpedórombolót elsüllyesztettek.

Az éjszaka folyamán is élénk tevékenységet fejtettek ki az angol léghaderő egységei.

A Reuter jelenti: Londoni hivatalos körök jelentése szerint

a katonai helyzet továbbra is súlyos és rendkívül zavaros, de nincs ok a bizalom elvesztésére. A jelenlegi harcok megnyerésének egyik legfontosabb kelléke a hallgatás a jelenlegi hadműveletek részleteivel kapcsolatban

és ez a hallgatás még bizonyos ideig okvetlenül szükséges. Ennek következtében Londonban nem adnak ki semmilyen jelentést a boulognei és calaisi hadműveletekkel kapcsolatban.

A Reuter-iroda jelenti: Szombaton délután londoni hivatalos körök véleménye szerint a helyzet még igen súlyos. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni — mondják ugyanezen körökben — hogy a németek által használt hadiformának meg vannak a gyenge oldalai is, mint ahogyan erős oldalai is vannak.

A szövetségesek erőfeszítései még megmenthetik a helyzetet.

Az angol légügyi minisztérium jelentése szerint pénteken 40 ellenséges repülőgépet tettek tönkre az Északfranciaország és Belgium feletti légi harcok során, míg az angol léghaderő 10 gépet veszített. Az ellenséges gépek közül 31 gép teljesen elpusztult, kilenc gépet pedig harcképtelenné tettek. Egy angol légi 18 ellenséges gépet lőtt le, egy másik pedig 13 ellenséges gépet semmisített meg.

Intézkedés a középiskolai tanárok katonai összpontosításáról

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Szamos tartomány tanfelügyelősége átiratolt intézett a kolozsvári unitárius kollégiumhoz és Petre Andrei nemzetnevelésügyi miniszter 1850—1940. számú távirata alapján értesíti a kollégiumot, hogy a nemzetvédelmi minisztérium, valamint a nagyvezérkar hozzájárulása következtében a középiskolai tanárok június 16-án jelentkezhetnek katonai szolgálatra. Az intézkedés azért vált szükségessé, hogy a tanárok közben maradéktalanul végezhessék el az iskolai munkájukat.

Pusztító földrengés Peruban

Lima. Peru fővárosában Limában és annak környékén földrengés pusztított, amelynek következtében számos ház összeomlott és tizezrek hajléktalanná váltak. A földrengés következtében sokan életüket veszítették.

Letartóztatták Londonban az USA egyik követtség tisztségviselőjét

New York. (Rador.) A New York Herald Tribune londoni levelezője jelenti, hogy az angol rendőrség letartóztatta az Egyesült Államok londoni követtségének egyik tagját. A rendőrség semmilyen felvilágosítást eddig a letartóztatásról nem adott.

Német kereskedelmi küldöttség Belgrádban

Belgrád. (Rador.) Andrej jugoszláv kereskedelmi miniszter a Belgrádban tartózkodó német kereskedelmi küldöttség tisztségviselőjére pénteken este vacsorát adott. A jugoszláv miniszter pohárköszöntője során hangsúlyozta, hogy Németország és Jugoszlávia gazdasági élete a legeszményibb módon kiegészítik egymást és ez a helyzet igazolja legjobban a jugoszláv külpolitika bölcsességét.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

LONDON. A Reuter-iroda cáfolja azt a német híradást, amely szerint Narviknál pénteken a németek több cirkáló, valamint csapóállító hajót elsüllyesztettek volna. Az erről szóló híradás minden alapot nélkülöz — folytatja a Reuter-ügynökség jelentése.

LONDON. Az angol tájékozási minisztérium jelenti, hogy a német részről közölt hír, amely szerint 8 gőzöst és két aknaszedő hajót a németek által a délafrikai partok mentén elhelyezett aknáknak elsüllyesztettek volna, teljességgel alaptalan. Londonba ilyen hír nem érkezett.

PÁRIS. Weygand főparancsnok nagyarányú átszervezést hajtott végre a francia hadseregben és eddig 15 hadtest- és hadosztályparancsnok tábornokot leváltott és helyükre másokat nevezett ki.

RÓMA. Az Etna tűzhányó ma ismét működésbe kezdett.

NEWYORK. A Conte di Savoia olasz hajó New Yorkból 160 utassal elindult Olaszország felé.

BELGRÁD. A Corriere della Sera jelenti a jugoszláv fővárosból, hogy Ciano gróf olasz külügyminiszter albániai látogatása után úgy látszik, hogy Délkelet-Európa békéje biztosítható, akármilyen is a helyzet a Földközi-tengeren.